Jalostuksen tavoiteohjelma 2020-2024

Kromfohrländer

Hyväksytty rotuyhdistyksen yleiskokouksessa 2.9.2018
Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 26.11.2018
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt korjauksin 9.10.2019

Sisällys

1. YHTEENVETO 3

2. RODUN TAUSTA 4

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA 5

4. RODUN NYKYTILANNE 6

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja 6

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet 12

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta 12

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa 12

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet 13

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen 14

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta 15

4.3. Terveys ja lisääntyminen 15

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat 15

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat 15

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt 20

4.3.4 Lisääntyminen 21

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet 21

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä 21

4.4. Ulkomuoto 22

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA 24

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS 25

6.1 Jalostuksen tavoitteet 25

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille 26

6.3 Rotuyhdistyksen toimenpiteet 27

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin 28

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta 28

7. LÄHTEET 29

LIITE: LUONNE- JA KÄYTTÄYTYMISTESTIEN TULOKSIA 2014 - 2018 30

1. YHTEENVETO

Kuvaus rodusta ja sen käyttötarkoituksesta

Kromfohrländer on yksi nuorimmista saksalaisista koiraroduista ja hyväksytty kansainvälisesti vuonna 1955. Se on keskikokoinen seura- ja kotikoira ja kuuluu FCI:n ryhmään 9, seura- ja kääpiökoirat.

Vaikka rodun taustalla on mahdollisesti sekä metsästyskoiria että terrieritaustaa, rotu on luokiteltu seurakoiraksi eikä sillä muuta käyttötarkoitusta ole historiansa varrella ollut. Nykyisellään kromfohrländereitä on paljon mukana erilaisissa harrastuksissa, erityisesti agilityssä. Nopeaoppinen ja vilkas rotu onkin osoittautunut erinomaiseksi harrastuskoiraksi.

Rodun tilanne ja jalostustavoitteet

Kromfohrländereiden kasvatus tapahtuu kokonaan rotuyhdistyksen jäsenten toimesta, mikä on erittäin arvokasta jalostuksen kannalta. Rodussa ei tarvitse kantaa huolta yhdistyksen ulkopuolella tapahtuvasta kasvatuksesta tai rekisteröimättömistä pentueista. Kasvattajien, harrastajien ja yhdistyksen välinen yhteistyö ja tiedonvaihto on toimivaa ja avointa. Rodulla esiintyviä perinnöllisiä sairauksia vastustetaan kasvattajien ja jalostusurosten omistajien vapaaehtoisuuden pohjalta ja tämä toimintatapa on osoittautunut toimivaksi. Tästä johtuen yhdistyksessä ei ole katsottu tarpeelliseksi liittyä PEVISA-ohjelmaan. Nämä olosuhteet antavat myös hyvän lähtökohdan jalostuksen haasteiden kohtaamiseen ja toiminnan kehittämiseen. Yhdistyksen tavoitteena on säilyttää hyvä ja luottamuksellinen yhteistyö, joka on keskeinen tekijä tiedonkeruun, -käytön ja -välityksen onnistumisessa sekä kehittämisessä.

Kromfohrländer on nuori ja lukumääräisesti pieni rotu. Ongelmana on pienelle rodulle tyypillinen jalostuspohjan kapeus ja kannan suuri sukusiitosaste. Perinnölliset sairaudet, joista merkittävimpinä mainittakoon harmaakaihi, epilepsia ja erilaisten autoimmuunisairauksien kirjo, kiusaavat koirakantaamme jalostusvalinnoin tapahtuvasta aktiivisesta vastustamisesta huolimatta. Geenipohjan laajentaminen ja sukusiitosasteen pienentäminen ovat tärkeimmät tavoitteet tulevaisuudessa rodun elinkelpoisuuden säilyttämiseksi. Tästä syystä rotuyhdistys kannustaa kasvattajia ulkomaalaisten mahdollisimman kaukaisten sukulaisten käyttöön jalostuksessa. Valitettavasti muiden maiden kromfohrländerit kärsivät samoista ongelmista. Vuonna 2011 on käynnistetty aktiivinen pohjatyö geenipohjan laajentamiseksi roturisteytyksien avulla. Roturisteytyshanke on edennyt hyvässä yhteistyössä ja tuottanut neljä ensimmäisen ja kaksi toisen sukupolven roturisteytyspentuetta.

Tärkeimmät suositukset jalostuskoirille

Edellisessä JTO:ssa asetetut tavoitteet ovat toteutuneet joiltain osin. Kasvatus on säilynyt rotuyhdistyksen jäsenten toimintana ja asioista keskustellaan avoimesti. Jäsenistöä ja kasvattajia kannustetaan aktiivisesti ilmoittamaan kasvattajakollegiolle koirien terveydentilassa tapahtuneista muutoksista. Luonne ja rakenne vastaavat asetettuja tavoitteita. Sukusiitosaste on laskenut hieman roturisteytysten ansiosta.

Osa tavoitteista jäi kuitenkin toteutumatta. Terveystilanne on pysynyt ennallaan, vaikka pyrkimyksenä oli sen kohentaminen. Koiramäärän kasvattaminen ei myöskään onnistunut.

Jalostuksen tavoitteena on mahdollisimman terve ja elinvoimainen sekä rotumääritelmän mukainen koirakanta. Geenipohjan kapeuteen pyritään vaikuttamaan roturisteytysprojektin suunnitelmallisella jatkamisella sekä lisäämällä ulkomaalaisten urosten käyttöä.

Jalostuksen tavoitteena on vaalia kromfohrländerille tyypillisiä luonteenpiirteitä, hillittyä käytöstä ja pidättyväisyyttä vieraita kohtaan sekä välttää metsästysviettiä. Tavoitteena on säilyttää kromfohrländerin ketterä ja hyvä rakenne, jolloin se soveltuu monipuolisiin harrastuksiin.

Terveyshaasteita ovat tällä hetkellä epilepsia, autoimmuunisairaudet, katarakta, sydänsairaudet, allergiat, nivelongelmat ja virtsatiesairaudet. Jalostusyhdistelmillä pyritään vaikuttamaan siihen, että ongelmia saataisiin karsittua.

Jalostusvalinnoissa kiinnitetään huomiota erityisesti terveyteen ja luonteeseen. Ulkomuotokriteereistä voidaan tarvittaessa joustaa.

2. RODUN TAUSTA

Kromfohrländerin syntymässä on suuri osuus sattumalla. Vuonna 1945 rouva Ilse Schleifenbaum otti hoiviinsa Kromfohrin alueen metsissä vaeltaneen koiran. Koira paljastui griffoniksi, ranskalaiseksi, karkeakarvaiseksi seisojaksi. Tämä “Peter” jäi historiaan astuttuaan naapurin kettuterrierin “Fiffin.” Fiffin kerrotaan olleen paperiton ja mustavalkoinen kettuterrieri. Astumisen seurauksena syntyi Fiffille pentueellinen valkovoittoisia pentuja, joilla oli kellertävän ruskeita laikkuja. Pentueen koosta ei ole tietoa. Koirat erosivat kaikista tunnetuista roduista ollen elegantteja, eloisia, keskikokoisia, uskollisia ja oppivaisia. Schleifenbaum päätti luoda näistä koirista uuden rodun. Rotu tunnustettiin FCI:ssä jo vuonna 1955.

Ennen rodun tunnustamista FCI:ssä on rodun kantakirjaan merkitty vain Peter ja Fiffi sekä näiden jälkeläisiä. Vuonna 1960 rotuun otettiin narttu nimeltä “Elfe”. Oletetaan, että se olisi ollut paperiton kettuterrieri, jonka taustalla oli jo ennestään kromfohrländerin geenejä. Tämän jälkeen kantakirjaan ei ole merkitty kannan ulkopuolisia yksilöitä, joille olisi kirjattu jälkeläisiä.

Rodussa on karvapeitteen mukaan kaksi eri muunnosta, karkeakarvainen ja sileäkarvainen. Karkea- ja sileäkarvainen muunnos ovat rodun kotimaassa niin tiiviisti nivoutuneita, ettei geneettisen monimuotoisuuden lisääminen ole mahdollista karvatyyppien välisin muunnoksin.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Vuonna 1962 Maria Åkerblom toi Saksasta Suomeen ensimmäisen kromfohrländerin, narttu Blaeki vom Lennebergin, joka oli astutettu Alex von Mazeppa-nimisellä uroksella. Blaeki synnytti kuusi pentua, jotka Åkerblomin kolmen muun saksantuonnin kanssa muodostivat tulevine pentuineen Suomen kormfohrländerkannan perustan.

Suomessa kasvatetaan enimmäkseen rodun karkeakarvaista, parrallista muunnosta, joka on rodun alkuperäinen tyyppi. Suomessa on syntynyt vain yksi sileäkarvaista muunnosta edustava kromfohrländerpentue vuonna 2012.

Kromfohrländereitä on rekisteröity Suomessa vuosien 2008-2017 aikana 24-53 pentua vuosittain. Vuoden 2017 rekisteröintitilastoissa rotu oli sijalla 201. Suomessa on viimeisten 10 vuoden aikana toiminut 24 kromfohrländerkasvattajaa. Kasvattajista yhdeksän on kasvattanut vain yhden pentueen. Yli viisi pentuetta on kasvattanut vain kuusi kasvattajaa.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotuyhdistys ja sen edeltäjät

Suomen kromfohrländeryhdistys on toiminut 35 vuotta jossain muodossa. 1976 perustettiin Suomen Seura- ja Kääpiökoirayhdistyksen kromfohrländeralajaosto. Vuonna 1997 perustettiin Kajaanissa Suomen kromfohrländer ry. Samana vuonna yhdistys hyväksyttiin myös Suomen Kennelliitto ry:n ja Suomen Seurakoirayhdistys ry:n jäseneksi. Yhdistys kuuluu myös Helsingin seudun kennelpiiriin sekä Suomen Agilityliittoon. Vuodesta 2000 alkaen on koirista kerätty keskitettyä terveystietoa.

Rotuyhdistyksen jäsenmäärä ja sen kehitys

Suomen kromfohrländer ry:n jäsenmäärä on viimeisten viiden vuoden aikana kasvanut 77 jäsenellä, jäsenmäärä 2017 oli 376. Kasvattajilla on tapana liittää uudet pennunomistajat ensimmäiseksi vuodeksi yhdistyksen jäseniksi, joten pentumäärän vaihtelu miltei selittää jäsenmäärän vaihtelun.

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Suomen kromforhländer ry toimii itsenäisesti jalostuksen ohjaamisessa. Sen jalostusta ohjaava elin on kasvattajakollegio, joka kerää terveystietoja sekä antaa ohjeita ja jakaa tietoa kasvattajille. Kollegion valitsee yhdistyksen hallitus ja siinä on korkeintaan kuusi jäsentä.

Kollegion tehtävinä ovat:

- Jakaa rotutietoutta kasvattajille
- Neuvoa ja opastaa uusia kasvattajia kaikin tavoin
- Laatia ja ylläpitää jalostussuosituksia
- Vastata jalostusneuvontapyyntöihin
- Kerätä tietoja toteutuneista jalostusyhdistelmistä
- Järjestää tarvittaessa jalostuskatselmuksia ja -tarkastuksia
- Laatia vuosittain Suomen Kromfohrländer ry:n kevätkokoukseen toimintakertomus
- Laatia vuosittain yhdistyksen syyskokoukseen toimintasuunnitelma
- Osallistua toimialuettaan käsitteleviin koulutuksiin
- Tukea toimintaa, jolla pyritään tiedon lisäämiseen koiran perinnöllisistä ominaisuuksista, terveydestä ja sairauksista
- Pitää yhteyttä pentuvälittäjään
- Huolehtia jalostuksen tavoiteohjelman päivittämisestä Suomen Kennelliitto ry:n vaatimusten ja ohjeiden mukaan ja hyväksyttää päivitykset SKL:lla ja Suomen Seurakoirayhdistyksellä

Viime vuosina kollegio on myös tukenut ja edistänyt roturisteytyshanketta.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Taulukko 1. Vuositilasto – rekisteröinnit

Vuositilasto - rekisteröinnit

	2017	2016	2015	2014	2013
Pennut (kotimaiset)	24	38	32	53	25
Tuonnit	1				
Rekisteröinnit yht.	25	38	32	53	25
Pentueet	4	6	4	8	3
Pentuekoko	6,0	6,3	8,0	6,6	8,3
Kasvattajat	4	6	4	6	3
jalostukseen käytetyt eri urokset					
- kaikki	4	6	4	6	2
- kotimaiset	4	5	2	4	2
- tuonnit		1	1		
- ulkomaiset	0	0	1	2	0
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	6 v 9 kk	4 v 10 kk	4 v 11 kk	4 v 11 kk	4 v 2 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut					
- kaikki	4	6	4	8	3
- kotimaiset	4	6	4	8	3
- tuonnit					
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 4 kk	4 v 2 kk	3 v 4 kk	4 v 1 kk	3 v 10 kk
Isoisät	7	6	6	11	5
Isoäidit	8	7	6	12	4
Sukusiitosprosentti	6,89%	11,12%	5,64%	3,80%	5,68%

Rekisteröintimäärät Suomessa

Kromfohrländereitä on rekisteröity maassamme rodun Suomeen saapumisesta vuodesta 1962 vuoden 2017 loppuun mennessä yhteensä 1136 koiraa (luku sisältää myös tuontikoirat). Rekisteröintimäärät ovat ajanjakson ajan vaihdelleet useimpina vuosina 20 ja 50 välillä. Yli 50 koiraa on rekisteröity vain kolmesti: vuonna 1972 55, vuonna 1979 56 ja vuonna 2014 53. Alle 20 koiran on rekisteröinneissä jääty 12 kertaa. Kromfohrländerin kulta-aika rekisteröintien valossa osuu 1960-luvun lopulle ja 1970-luvulle.

Lukumääräisesti pienessä rodussa vaihtelu on suurta: rekisteröintien määrä ei ole nykyisinkään vakiintunut vaan heilahtelee vuosittain jopa useammilla kymmenillä. Pentueiden määrä on vaihdellut vuosina 2008-2017 3 – 8 pentueen välillä keskiarvon ollessa 5,3. Pentueita suunnitellaan enemmänkin, mutta suunnitelmia jää toteutumatta mm. epäonnisten astutusyritysten vuoksi, mikä näkyy heti ko. vuoden rekisteröintimäärässä.

Tarkasteltaessa kannan kokoa 10 vuoden syklissä on kuitenkin nähtävissä hieman nouseva suunta. Jakson 2008-2017 rekisteröintejä oli 384, mikä on 13,6 % enemmän verrattuna jakson 1998-2007 rekisteröinteihin. Yhdistyksen haasteena on pitää yllä ja vahvistaa kannan koon kasvua, sillä suurempi kanta antaa enemmän mahdollisuuksia jalostuksessa taisteltaessa geenipohjan kutistumista vastaan.

Kannan kasvattamisen tulee kuitenkin olla suunniteltua ja harkittua ja pentueiden kasvatusta vain määrää silmällä pitäen on vältettävä.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Kromfohrländereiden tuonti on viime vuosina vähentynyt: viimeisen viiden vuoden aikana Suomeen on tilastojen mukaan rekisteröity ulkomailta vain yksi sileäkarvainen kromfohrländer. Toinen sileäkarvainen tuontikoira odottaa rekisteröintiä, minkä lisäksi on tuotu muutamia karkeakarvaisia kromfohrländereitä, joita ei ole rekisteröity Suomeen.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Jalostusurosten keskimääräinen ikä viimeisten viiden vuoden aikana on ollut 5 v. 1 kk ja jalostusnarttujen 3 v. 10 kk. Rotuyhdistyksen jalostussuositusten mukaan alle kolme vuotiasta koiraa ei tulisi käyttää jalostukseen.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten tai sitä läheisempien sukulaisten yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esilletuloon. Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %. (Lähde: www.kennelliitto.fi/sukusiitos)

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Kromfohrländerin sukusiitosasteen vuosittainen keskiarvo on vuosien 1999 – 2010 aikana vaihdellut n. 1-14 % välillä. Vuosina 2013 – 2017 syntyneiden pentueiden sukusiitosasteen keskiarvo on ollut 6,57 %. Vuosina 2007 – 2010 syntyneiden pentueiden sukusiitosasteiden keskiarvo oli 7,29%. Syntyneiden pentueiden keskimääräinen sukulaisuusaste on siis näiden ajanjaksojen välillä vähentynyt 0,72 %. Kennelliiton tietokannassa tuontikoirien tiedot ulottuvat vain kolmeen sukupolveen asti, joten sukusiitosprosentit on laskettu puutteellisen sukupolvitiedon mukaan. Lisäksi viime vuosina tehdyt roturisteytyspentueet, joiden sukusiitosaste on 0, pienentävät vuosikeskiarvoa. Kyseessä on siis aliarvio todellisesta tilanteesta.

Suomalaisissa pentueissa ei ole ollut eroa pentuekoossa tai elinvoimaisuudessa riippumatta siitä onko uusi sukusiitosaste matalampi vai yli 10 %.

Jalostuskoirien käyttömäärät

Taulukko 2. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt urokset

Jalostusurokset

			Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Uros	Syntynyt	Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	JETTILDAN AIVANEKA	2004	3	27	6,84%	7%	7	47	3	27
2	STUDSBOLLENS RÖNNERDAHL	2006	3	26	6,58%	13%	12	77	3	26
3	BINGIS ANAK BERAMI	2005	3	24	6,08%	19%	1	4	3	24
4	BLACKSMITH HILL CASINO ROYAL	2011	3	23	5,82%	25%	0	0	3	23
5	CIERIMON BALALAIKKA	2011	3	19	4,81%	30%	1	8	3	19
6	KRUMME FURCHE ZENATO	2008	2	14	3,54%	34%	2	8	2	14
7	CIERIMON BAROKKI	2011	2	14	3,54%	37%	0	0	2	14
8	KIPAZIN MENTHA GRACILIS	2007	2	14	3,54%	41%	1	7	2	14
9	KIPAZIN MENTHA VIRIDIS	2007	2	12	3,04%	44%	1	8	2	12
10	CELLO VON DER COOKIE-BOX	2005	2	11	2,78%	47%	7	43	3	19

12 urosta on käytetty tuottamaan 50 % ajanjakson pennuista.

Kuten taulukko osoittaa, viittä urosta on käytetty jalostukseen yli kaksi kertaa. Jälkeläislukumäärä on noussut neljällä uroksella yli 20 pennun. Kumulatiivinen prosenttiosuus näyttää, että yhden uroksen toisen polven jälkeläismäärä on peräti 77 pentua. Tämä Studsbollens Rönnerdahl on tuontikoira. Vaikka käytetyimpien urosten joukossa on useita tuontiuroksia, pienen rodun ongelma on, että niidenkin taustalta löytyy aina yhteisiä esivanhempia. Taulukossa on esitetty kaikki urokset, joilla on aikavälillä enemmän kuin yksi pentue ja yli 10 pentua. Taulukosta puuttuvat koirien ulkomaille tehdyt pentueet, joista ei ole kerätty järjestelmällisesti tietoa.

Taulukko 3. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt nartut

Jalostusnartut

			Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Narttu	Syntynyt	Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	DREAMWISHES CAROLINA	2006	3	29	7,34%	8	53	3	29
2	JAZZMO FUNK	2007	3	22	5,57%	3	12	3	22
3	KRUMME FURCHE VENI-VIDI-VICI	2002	2	18	4,56%	9	60	3	23
4	KRUMME FURCHE CAIPIROSCA	2010	3	16	4,05%	2	9	3	16
5	MINIMAXIN WILMA	2006	2	15	3,80%	6	43	2	15
6	ANDROMEDA	2009	2	14	3,54%	4	30	2	14
7	ALOBELIN BAMBI	2011	2	13	3,29%	0	0	2	13
8	DEMIANS GALADRIEL	2006	2	13	3,29%	0	0	2	13
9	KRUMME FURCHE XANTIPPA	2006	2	12	3,04%	1	7	2	12

Kahden nartun, Dreamwishes Carolinan ja Jazzmo Funkin, jälkeläismäärä on yli 20. Näistä Dreamwishes Carolina on tuontikoira ja Jazzmo Funk taas valittiin käytettäväksi roturisteytyshankkeessa aiemman jälkeläisnäytön vuoksi. Toisessa polvessa kahden nartun vaikutus korostuu vieläkin enemmän: Krumme Furche Veni-Vidi-Vici 60 jälkeläistä ja Dreamwishes Carolina 53 jälkeläistä. Huolimatta siitä, että sukusiitosprosentit on yritetty pitää mahdollisimman alhaisina, narttujen taustoissa on paljon samoja koiria. Taulukossa esiintyvät kaikki nartut, joilla on aikavälillä enemmän kuin yksi pentue ja yli 10 jälkeläistä.

Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään puolet syntyvistä koirista, tai pentuekoko huomioiden se rodun osuus, joka saadaan jakamalla luku 2 rodun keskimääräisellä pentuekoolla. Vuosien 2008 ja 2017 välillä syntyneistä pentueista on rekisteröity keskimäärin 7,1 pentua pentuetta kohden. Kromfohrländereistä tulisi jalostukseen käyttää n. 28 %.

Monimuotoisuutta turvaava rajoitus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa 5 % ja suurilukuisissa 2-3 % suhteessa rodun neljän vuoden rekisteröinteihin. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % suhteessa neljän vuoden rekisteröinteihin. Kromfohrländereitä on vuosien 2008 ja 2017 välillä rekisteröity vuosittain keskimäärin 38. Neljän vuoden rekisteröintimäärä on siten laskennallisesti 152, josta 5 % on 8. Näin ollen yhtä koiraa voisi käyttää jalostukseen vain kerran huomioiden, että tuo määrä toteutuu käytännössä yhdellä pentueella rodun suhteellisen suurten pentueiden vuoksi. Kromfohrländereillä nämä suositukset ovat ylittyneet selkeästi.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Kromfohrländer on kantakirjan mukaan lähtöisin alkujaan kolmesta koirasta. Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Kromfohrländerin

tilanne on vaikea, sillä suomalaisten kromfohrländereiden tehollinen populaatiokoko on täysin riittämätön, laskettiin se millä tavalla tahansa, jotta saisimme ylläpidettyä monimuotoisuutta rodussa. Jalostuspohjan kannalta määrä on aivan liian vähäinen.

Samoja yhdistelmiä ei rodussa pääsääntöisesti toisteta. Sama yhdistelmä on yksittäistapauksissa uusittu, jos ensimmäinen pentue on ollut kooltaan poikkeuksellisen pieni. Kaikkia pentueita ei valitettavasti saada tasaisesti jalostukseen, vaan tietyt pentueet korostuvat. Käytetyimpien urosten listassa korostuvat tuontiurokset.

Rodun populaatiot muissa maissa

Maailmassa on Saksan rotuyhdistyksen pitämän tietokannan mukaan vajaa 5000 FCI:n alaisten yhdistysten rekisteröimää kromfohrländeriä. Saksassa näistä on n. 3000, Ruotsissa n. 700 ja Suomessa n. 500. Sveitsissä ja Tanskassa on reilu 250 koiraa.

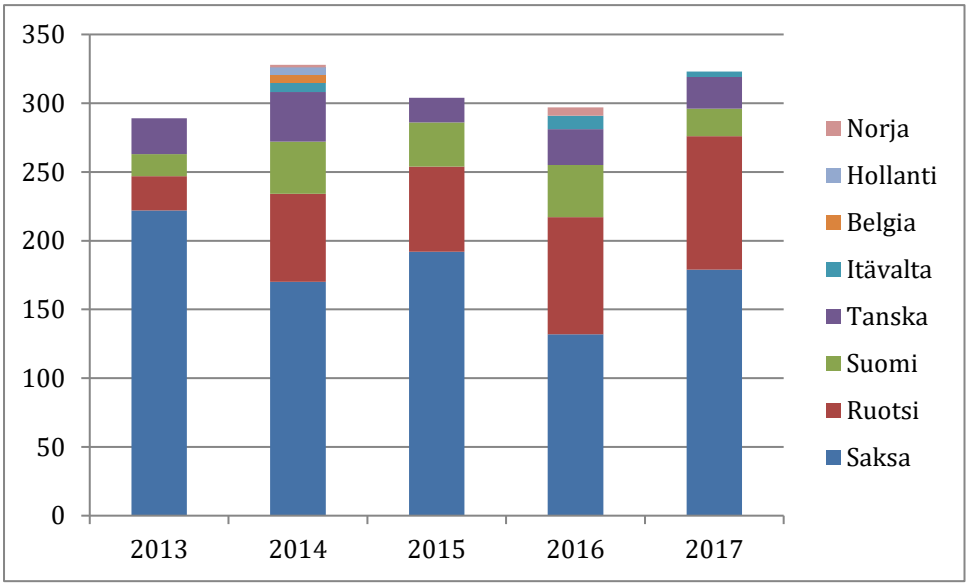

Kuva 1. FCI-alaisten järjestöjen rekisteröimät kromfohrländerin pennut

Pentuja syntyy vuosittain noin 300. Näistä noin 180 syntyy Saksassa ja näistä reilu 40 % on sileäkarvaisia. Ruotsin kanta on viime vuosina kasvanut merkittävästi: siellä pentuja syntyy vuosittain jo noin sata. Viime vuosina Ruotsissa syntyneistä pennuista reilu 10% on sileäkarvaisia.

Suomessa ei koirakannassa ole erotettavissa eri linjoja vaan koko populaatio muodostaa “Suomen linjan”. Saksasta tuotujen koirien taustalta löytyy usein Suomesta sinne vietyjä koiria tai saksalaisia koiria, jotka jo ennestään vaikuttavat myös Suomen kantaan. Suurin hyöty populaatiollemme olisi, jos jalostuskäyttöön saataisiin sellaisia ulkomaisia koiria, jotka ovat taustoiltaan riittävän erilaisia kuin omamme.

Suomesta on viety kromfohrländereitä ainakin Ruotsiin, Norjaan, Tanskaan, Viroon, Saksaan, Italiaan, Iso-Britanniaan sekä Yhdysvaltoihin. Iso-Britannian ja Yhdysvaltojen kromfohrländerkanta perustuu pitkälti suomalaisiin koiriin ja näissä maissa tehdään tällä hetkellä paljon työtä rodun virallistamiseksi.

Rodun terveystilanne tiedetään Saksan, Sveitsin ja Suomen osalta varsin kattavasti. Tilannetta parantaa jatkossa saksalaisten ja sveitsiläisten ylläpitämän tietokannan saaminen Suomen käyttöön. Tietokannassa on tiedot kaikista FCI:n alaisten järjestöjen rekisteröimistä kromfohrländereistä.

Yhteenveto rodun jalostuspohjan laajuudesta

Koirien kokonaislukumäärä ei ratkaise jalostuspohjaa, todellisuudessa aidosti käytettävissä olevien koirien määrä on huomattavasti vähäisempi. Yli 3-vuotiaista elossa olevista koirista on kastroitu/steriloitu 27 % (kollegion terveystietokanta 2018) ja on oletettavaa, että luku on todellisuudessa tätä suurempi. Jalostuspohjaa pienentävät myös ulkomaille myynnit sekä perinnöllisiin sairauksiin sairastuneet yksilöt. Monet koirat ovat sukua keskenään, joten yhdistelmien muodostaminen on varsin haastavaa.

Valitettavasti myös rodun kotimaassa Saksassa kannasta saadaan jalostuskäyttöön vain murto-osa rekisteröidyistä koirista. Saksassa ja Sveitsissä kaikkien jalostukseen käytettävien koirien tulee osallistua jalostustarkastukseen (körung).

Johtuen rodun kapeasta geenipohjasta ja yksilöiden suhteellisen läheisien sukulaisuussuhteiden ja pienen yksilömäärän aiheuttamasta jalostuskoiramäärästä on rodun perinnöllisten sairauksien vastustaminen nykyisellään varsin haastavaa. Eri linjoja ei ole edes maailmanlaajuisen populaation tasolla täysin erotettavissa ja samat ongelmat esiintyvät kaikissa linjoissa kuitenkin toki painottuen hieman eri tavoilla.

Roturisteytyshanke

Keinot rodun geneettisen monimuotoisuuden parantamiseen ja samalla perinnöllisten sairauksien vähentämiseen populaation sisällä on tutkittu perusteellisesti. Koska näiden tavoitteiden saavuttaminen on osoittautunut varsin vaikeaksi, päätyi Suomen kromfohrländer ry kartoittamaan mahdollisuuksia roturisteytykseen. Yhdistys aloitti roturisteytysten selvittelyn keväällä 2011 ja sai Kennelliiton jalostustieteelliseltä toimikunnalta roturisteytystä puoltavan vastauksen (JTT 2011/04).

Roturisteytyksen suunnittelua vietiin eteenpäin kasvattajia sekä yhdistyksen jäsenistöä kuullen. Kyselyiden ja tapaamisissa käytyjen keskustelujen perusteella voitiin yksiselitteisesti todeta, että rodun harrastajat ovat aktiivisia sekä laajasti kiinnostuneita ja halukkaita huolehtimaan rodun hyvinvoinnista. Rotuun sinänsä ollaan pääsääntöisesti hyvin tyytyväisiä, mutta roturisteytystä toivotaan laajemman jalostuspohjan ja terveyden turvaamiseksi. Sekä jäsen- että kasvattajakyselyissä korostettiin erityisesti luonteen merkitystä ja kromfohrländer haluttiin säilyttää koirana, joka vastaa tulevaisuudessakin rotumääritelmässä esitettyä luonnehdintaa rodusta.

Seuraavassa vaiheessa tutkittiin neljän rodun soveltuvuutta toiseksi osapuoleksi: tiibetinterrieri, parsonrusselinterrieri, keskikokoinen villakoira ja karkeakarvainen kettuterrieri. Tutkituista roduista parsonrusselinterrieri ja karkeakarvainen kettuterrieri lienevät lähinnä rodun kantakoiraa, mutta ne ovat molemmat metsästyskoirarotuja. Tiibetinterrieri ja villakoira kuuluvat kromfohrländerin tavoin ryhmään FCI9, seurakoirat. Nämä neljä rotua perusteluineen esitettiin jalostustieteelliselle toimikunnalle keväällä 2012. Vastauksessaan toimikunta totesi, että mikä tahansa roduista on mahdollinen mutta ”risteytykseen käytettävät yksilöt on valittava todella tarkasti ja erityisesti luonteen kanssa pitäisi olla kriittisiä”. Jalostustieteellinen toimikunta tukee roturisteytysprojektia yhdistyksen esittämillä ensisijaisilla tavoitteilla: terveys ja geneettinen monimuotoisuus sekä luonne (JTT 2012/2). Lupa Suomen Kennelliitolta ensimmäisen yhdistelmän toteuttamiseen sekä laajempaan roturisteytysprojektiin saatiin 13.9.2012.

Roturisteytysprojektissa on syntynyt 1.8.2018 mennessä neljä ensimmäisen (F1) ja kaksi toisen sukupolven (F2) roturisteytyspentueetta, yhteensä 41 koiraa. Käytetyt rodut ovat olleet musta keskikokoinen villakoira, tiibetinterrieri, parsonrusselinterrieri sekä aprikoosi kääpiövillakoira. Lupa uusiin ensimmäisen sukupolven roturisteytyksiin päättyi 2017 lopussa.

Rotuyhdistys on laatinut vuonna 2017 linjaukset roturisteytysten jatkamiseksi. Linjauksissa on otettu kantaa mm. käytettävien yksilöiden valintaan sekä roturisteytyskoirien määrän kehitykseen. Roturisteytyskoirien osuus pyritään pitämään alle 30 prosentissa rodun kannasta. Tähän pyritään, jotta yleinen kromfohrländerin rotutyyppi säilyisi eikä minkään sukulinjan osuus kromfohrländerkannasta nouse liian suureksi ja vaikeuta kasvatustyötä. Jotta puhdasrotuisia koiria riittää seuraavien sukupolvien käyttöön, pyritään huolehtimaan, että roturisteytykset edustavat enintään 50:ttä prosenttia kunkin vuoden syntyneistä pennuista.

Suomen Kromfohrländer ry on päätynyt Suomen Kennelliiton, jäsenistön, nykyisten risteytyskoirien kasvattajien sekä näiden omistajien kanssa käytyjen keskustelujen perusteella esittämään, että kaikki projektin koirat rekisteröidään jatkossa EJ-rekisteriin riippumatta siitä, mitä sukupolvea ne ovat. EJ-rekisteröinnin tavoitteena on selkeyttää valintaprosessia tulevaisuudessa. Jatkojalostukseen sopiva yksilö siirretään ER-rekisteriin, kun jalostuskäyttö on ajankohtaista.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmän mukaan kromfohrländer kuuluu FCI:n ryhmään 9, seurakoirat eli rodun käyttötarkoitus on olla seurakoira. Käyttäytymisestä ja luonteesta rotumääritelmässä mainitaan seuraavaa: Sopeutuvainen, oppivainen ja temperamenttinen seura- ja kotikoira, joka on hieman pidättyväinen vieraita kohtaan. Metsästysvietti on vähäinen. Aggressiivisuus ja arkuus eivät ole toivottavia.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Tilanne luonteissa tänä päivänä

Kromfohrländerillä on vanhastaan maine varsin temperamenttisena ja hankalana koirana. Nykyiset kromfohrländerit ovat kuitenkin yleensä varsin mukavia seura- ja harrastuskoiria.

Rodulle tyypillisiä ominaisuuksia ovat älykkyys, oppivaisuus ja eloisuus. Leimaa-antava piirre rodussa on myös uskollisuus ja syvä sitoutuminen omiin ihmisiin. Kromfohrländerit suhtautuvat yleensä tuntemattomiin ihmisiin vähintäänkin melko pidättyväisesti tai ovat suorastaan varautuneita vieraita kohtaan. Kromfohrländerille on niin ikään ominaista herkkyys, reaktiivisuus ja terävyys. Erityisesti uroskoirissa on yksilöitä, joilla on taipumusta aggressiivisuuteen muita uroksia kohtaan. Mikäli omistaja on tunnistanut nämä ominaisuudet koiraa hankkiessaan ja osannut kasvatuksessaan ottaa ne huomioon ja nähnyt vaivaa sosiaalistaakseen koiraa pennusta lähtien, on koirien elämä yleensä sujuvaa. Tyyppillistä kromfohrländereille on vähäinen tai kokonaan puuttuva metsästysvietti, mistä syystä koirat irrallaankin ollessaan pysyvät melko hyvin omistajansa lähellä.

Kromfohrländereiden omistajille on tehty koirien luonnetta kartoittava kysely vuonna 2012, jolloin vastauksia saatiin 89 koirasta. Sen jälkeen luonnetta ei ole kartoitettu kyselyillä. Koska kyselyn tulokset ovat vanhat ja on mahdollista, että koirien luonteeseen on tullut tänä aikana muutoksia jalostusvalintojen myötä, seuraavassa katsauksessa ei ole viitattu kyselyn tuloksiin, vaan arviot perustuvat kollegion asiantuntemukseen sekä luonnetesteissä, MH-kuvauksissa ja jalostustarkastuksissa saatuihin tuloksiin.

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Luonteen vaihtelu on suurempaa yksilö- kuin maiden välisellä tasolla.

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus sekä jalostustarkastuksen käyttäytymisen osuus

Kromforhländerille suositellaan ensisijaisesti Suomen kennelliiton jalostustarkastuksen suorittamista. Käyttäytymisen osuus on koiralle ja omistajalle miellyttävä ja kuvaa parhaiten sitä, mikä seurakoiralle on oleellista eli koiran arkikäyttäytymistä. Kaikille kolmelle tarkastukselle on laadittu ihanneprofiilit.

Jalostukseen käytettäviä kromfohrländereitä ei toistaiseksi kattavasti luonnetestata tai mh-kuvata, mutta molempiin testeihin osallistuneiden hyvät arviot ovat innostaneet viime vuosina omistajia viemään koiriaan myös näihin kokeisiin.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Kromfohrländer on aina ollut seurakoira. Oppivaisen ja aktiivisen luonteensa takia se on nykyisin myös erinomainen harrastuskoira etenkin Pohjoismaissa. Rodun kotimaassa kromfohrländerit ovat pääasiassa seurakoiria.

Useat eri koiraharrastukset sopivat rodulle. Suosituimpia harrastuslajeja ovat agility, näyttelyt, rallytoko ja toko. Kromfohrländereitä on nähty satunnaisesti myös raunio- ja jälkitreeneissä, Nose Workissä sekä kaverikoirina. Kromfohrländereillä ei kuitenkaan ole pk-oikeuksia eikä rodun perusluonteeseen kuulu oppivaisuudesta huolimatta palveluskoiraominaisuuksia.

Näyttelyt ja jalostustarkastukset

46 kromfohrländeriä on käynyt Suomen kennelliiton jalostustarkastuksessa vuosina 2016-2018. Näistä 22 on ensimmäisen sukupolven roturisteytyskoiria, joille yhdistys on suositellut jalostustarkastusta. Luonnetestissä on käynyt 33 ja MH-luonnekuvauksessa 17 kromfohrländeriä viimeisen 10 vuoden aikana. Luonnetestin, MH-luonnekuvauksen ja jalostustarkastuksen käyttäytymisosion tulokset osioittain on esitetty liitteessä 1 .

Näyttelyharrastus on rodun harrastajien parissa melko suosittua. Arvostelut kromfohrländereiden käyttäytymisestä koiranäyttelyissä ovat pääsääntöisesti erittäin hyviä. Valtaosa koirista on rotumääritelmän mukaisia. Vuoden 2017 aikana saavutettiin 185 näyttelytulosta. Samana vuonna myönnettiin 7 valionarvoa ja 12 ulkomaista valion arvon titteliä. Kuitenkin rodun joissain yksilöissä esiintyvä arkuus saattaa tulla esiin näyttelytilanteessa, mutta vuoden 2017 aikana yksikään koira ei saanut EVA tai HYL tulosta.

Muut harrastukset

Tyypillinen kromfohrländer sopii luontaisilta ominaisuuksiltaan erinomaisesti agilityn harrastamiseen. Kromfohrländerit ohjaajineen ovat menestyneet agilityssä loistavasti. Rodun edustajat ovat voittaneet useita Suomen mestaruuksia, nuorten Suomen mestaruuksia, yksilöiden maailmanmestaruuden, joukkuemaailmanmestaruuden, nuorten yksilöiden maailmanmestaruuden, Pohjoismaiden mestaruuden niin yksilöissä kuin joukkueessa.

Kromfohrländer on mainio harrastuskaveri tottelevaisuuteen, koska se on luonteeltaan älykäs ja oppivainen. Kromfohrländer puuhaa mielellään omistajansa kanssa ja näin ollen tottelevaisuuden treenaaminen on sille mielekästä tekemistä yhdessä omistajansa kanssa. Tokoilu ei ole ollut kovin suosittua länderi harrastajien parissa, mutta rallytoko on selvästi nostanut suosiotoaan. Tokossa länderit ovat saavuttaneet useita alempien luokkien koulutustunnuksia ja lisäksi kaksi koiraa on saanut oikeuden osallistua tottelevaisuuden ylimpään koeluokkaan.

Taulukko 4. Kromfohrländereiden harrastustilastot

Tuloksia	2014	2015	2016	2017
Agility	1 310	1 739	2 032	2 053
Luonnetesti	2	6	6	
MH-luonnekuvaus	8		5	3
Rallytoko	23	30	30	34
Tottelevaisuuskoe		10	1	3

Luonnetestin, MH-luonnekuvauksen ja jalostustarkastuksen käyttäytymisosion tuloksia on tarkemmin esitetty liitteessä 1.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Suurin osa kromfohrländereistä ei kärsi eroahdistuksesta. Jotkut eroahdistusta kärsineistä koirista ovat rauhoittuneet iän tai kastroinnin myötä. Monet kromfohrländerit tosin elävät useamman koiran laumassa eivätkä juurikaan joudu olemaan yksin.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Kollegio ei viime vuosina ole tehnyt järjestelmällisesti kyselyjä kasvattajille astusten ja synnytysten onnistumisesta. Siten arvio perustuu pienen rodun piirissä kerrottuun tietoon.

Kromfohrländereiden lisääntyminen on normaalisti helppoa ja sujuu hyvin luonnonmukaisesti. Astutukset ovat lähes poikkeuksetta luonnollisia astutuksia ja kun astutus onnistuu, harvoin esiintyy mitään tiineyden ajan komplikaatioita. Jonkin verran astutuksia jää toteutumatta, koska uros ei suostu astumaan narttua tai narttu ei anna astua. Pentujen hoito on sujunut pääosin erinomaisesti. Emät hoitavat pennut hyvin. Lisäruokintaan joudutaan joskus turvautumaan suurten pentueiden takia. Pentukuolleisuus on matala.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Kotioloissa kromfohrländer on enimmäkseen rauhallinen ja helppo perheenjäsen. Se on hyvin kiintynyt omistajiinsa, minkä se ilmaisee voimakkaasti tervehtimisrituaaleissaan, joihin tyypillisesti kuuluu paljon hyppimistä. Se asettuu mielellään nukkumaan rakastamiensa ihmisten lähettyville ja valveilla ollessaankin seurailee heitä.

Kromfohrländer on pääsääntöisesti melko pidättyväinen ja hillitty vieraita ihmisiä kohtaan. Pidättyväisyys ei tarkoita arkuutta ja selvä arkuus onkin epätoivottava ominaisuus. Ihmisarkoja koiria ei saa käyttää jalostukseen. Rodulla on vartiointitaipumusta. Haukkumalla koira ilmoittaa reviirilleen tulevat vieraat. Kun ollaan reviirin ulkopuolella, koira suhtautuu melko välinpitämättömästi vieraisiin ihmisiin. Kromfohrländer on harvoin aggressiivinen ihmistä kohtaan. Lapsiperheissä kasvaneet koirat tottuvat hyvin lapsiin ja ovat hyviä perhekoiria.

Pelot ja ääniherkkyys

Kromfohrländerien enemmistö ei osoita erityistä arkuutta tai pelkoa uusia asioita ja tilanteita kohtaan. Ylivoimainen enemmistö ottaa uudet asiat ja ilmiöt normaalisti vastaan, vaikka rodussa on myös selkeästi arkoja yksilöitä. Rodulle on tyypillistä ennemminkin varautuneisuus kuin peloton uusiin asioihin suhtautuminen.

Kotioloissa useimmat koirista ovat ongelmattomia äänien suhteen. Koska ääniherkkyys on koiraa kuormittava ja sen arkea hankaloittava ominaisuus, tulee jalostusvalinnoissa huomioida se, ettei ääniarkoja yksilöitä käytetä jalostukseen ja pyritään siihen, ettei kahta lievästikään ääniherkkää yksilöä yhdistetä keskenään.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Kromfohrländereillä ei ole rakenteellisia ominaisuuksia, jotka vaikuttaisivat niiden käyttäytymiseen negatiivisesti tai rajoittavasti. Kromfohrländerit ovat vilkkaita ja ketteriä koiria ja kevyt ja notkea rakenne tekevät koirasta sekä nopean juoksijan, taitavan kiipeilijän että erinomaisen hyppijän. Tästä syystä ei ole mitenkään ihme, että rotu on saavuttanut loistavia tuloksia sellaisissa lajeissa kuin agility.

Terveydellisistä seikoista vaikeimmat silmä- ja selkäsairaudet ja epilepsiaoireet haittaavat koiran elämää. Vaikeimmat sairausmuodot ovat kuitenkin harvinaisia ja pääsääntöisesti sairastuneidenkin yksilöiden oireet ovat hoidettavissa ja ne pystyvät elämään tasapainoista seurakoiran elämää.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat

Kromfohrländereiden joidenkin yksilöiden luonteen ja käyttäytymisen ongelmat ovat liiallinen arkuus ja varautuneisuus, sosiaalisuuden puute, liiallinen vahtimisvietti sekä aggressiivisuus muita koiria ja joissain harvinaisissa tilanteissa ihmisiä kohtaan.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Aggressiivisia ja / tai arkoja yksilöitä ei saa käyttää jalostukseen.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Rotu ei ole liittynyt PEVISA-ohjelmaan. Rodussa on lähdetty vapaaehtoisuuden ja yhteistyön periaatteesta ja haluttu välttää pakkokeinoja. Kaikki jalostukseen käytettävät koirat kuitenkin silmäpeilataan ja myös kaikki pennut silmätarkastetaan pentutarkastuksen yhteydessä.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Rodussa esiintyy perinnöllisenä epilepsiaa, digitaalista hyperkeratoosia ja silmäsairauksista perinnöllistä harmaakaihia HC. Näistä digitaalinen hyperkeratoosi on poistumassa siihen kehitetyn geenitestin avulla. Vastustettavien sairauksien listaan on lisätty myös autoimmuunisairaudet.

Allergioiden ja sydänsairauksien osuus on pysynyt melko alhaisena. Yksittäisempinä tapauksina esiintyy von Willebrandt 1 tautia, kystiiniureaisuutta ja silmäsairauksista PHTVL/PHPV, Distichiasis/Ektooppinen cilia ja puutteellinen kyynelkanavan aukko.

Perinnöllisten sairauksien vastustaminen rodussa perustuu vapaaehtoisuuteen ja kasvattajien ja urosten omistajien sekä rotuyhdistyksen yhteistyöhön. Hyviä tuloksia on saatu aikaan, mutta sairauksien kitkeminen lopullisesti nykyisillä diagnoositavoilla on vaikeaa. Jalostusvalintoja tehtäessä vaikeutena on se, että jokaisen koiran taustalta löytyy perinnöllisiä sairauksia ja ne voivat puhjeta vasta vanhemmalla iällä, kun koiraa tai sen lähisukulaista on jo käytetty jalostukseen. Sairauksien todella tehokas vastustaminen kaikki sairaussuvut jalostuksesta poissulkemalla ei ole realistisesti mahdollista.

Riskit täytyy minimoida mahdollisimman tarkalla taustojen tutkimisella ja vertailulla. Tilannetta helpottaa rodun piirissa vallitseva ilmapiiri, jossa ongelmista kerrotaan avoimesti. Rotuyhdistys osallistuu myös Hannes Lohen johtamaan epilepsia- ja HCgeenien paikantamistutkimukseen Helsingin Yliopistolla. Geenitestejä on olemassa digitaalisen hyperkeratoosin sekä von Willebrandt 1 verenvuototaudin toteamiseen.

Epilepsia

Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus. Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Ensimmäinen epilepsiakohtaus tulee useimmiten nuorena, 1-5- vuotiaana, mutta perinnöllinen epilepsia voi alkaa missä iässä hyvänsä. Samantyyppisiä kohtauksia voivat aiheuttaa myös muut sairaudet kuin epilepsia. Epilepsiadiagnoosi pohjautuu muiden sairauksien poissulkemiseen.

Kromfohrländereillä oireet alkavat tyypillisesti 2-3- vuotiaana ja esiintyvät uroksilla hieman useammin kuin nartuilla. Monilla oireet saattavat lieventyä tai jopa lakata steriloinnin tai kastroinnin myötä. Suomessa rekisteröidyistä koirista epilepsiaa sairastaa noin 8.0 %. 2000-2014 syntyneistä koirista epilepsiaa on kirjattu sairastavan 7,6 % (kollegion terveystietokanta 2018).

Rodussa on tehty Lohen ryhmässä varsin mittava tutkimus, jossa parikymmentä kromfohrländeriä osallistui neurologisiin tutkimuksiin eläinsairaala AISTI:ssa epilepsian mahdollisen periytyvyyden selvittämiseksi. Toistaiseksi tässä ei olla vielä onnistuttu. Saksan ja Sveitsin rotuyhdistyksillä on käytössään epilepsia-indeksi, jota Suomessa ei käytetä.

Epilepsiaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Samoin on vältettävä sellaisten koirien yhdistämistä, joiden tiedetään tuottaneen epileptikkojälkeläisiä.

Silmäsairaudet

Kaikkien jalostukseen käytettävien kromfohrländereiden silmät tutkitaan ja kannustetaan myös kotikoirien omistajia aktiivisuuteen silmätutkimusten osalta. Käytännössä kaikki pennut silmäpeilataan ennen luovutusikää virallisesti. Silmätarkastuslausunnon katsotaan olevan voimassa vuoden tutkimushetkestä.

Suomessa vuosien 2008-2017 aikana syntyneistä kromfohrländereistä on silmäsairauksien osalta tutkittu 371, mikä on 96,6 % kaikista tuona aikana rekisteröidyistä koirista. Näistä diagnoosi ”Ei todettuja silmäsairauksia” on 303 kromfohrländerillä eli 81,7 %:lla tutkituista koirista (KoiraNet 2018).

Perinnöllinen harmaakaihi eli hereditäärinen katarakta samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Sairauden alkamisikä vaihtelee suuresti. Kaihi voi olla perinnöllinen tai ei perinnöllinen, synnynnäinen

tai hankittu. Useimpien muotojen periytymismallia ei tiedetä. Syntymän ja 8 viikon iän välillä todetut kaihit ovat synnynnäisiä. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Perinnöllinen kaihi voidaan todeta perinnöllisten silmäsairauksien varalta tehtävässä silmätutkimuksessa silmätauteihin erikoistuneen eläinlääkärin toimesta. Kaihi voidaan poistaa leikkauksella.

Perinnöllistä kaihia sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Lähisuvun sairastapaukset tulee huomioida siten, ettei riski ole kohonnut molemmin puolin.

Puutteellinen kyynelkanavan aukko on rodussa todettu viime vuosina paljon: vuosina 2008-2017 syntyneistä 53 koiralla, lisäksi yhdeksällä diagnoosi on avoin (KoiraNet 2018). Puutteellisesta kyynelkanavasta johtuen silmät saattavat joillakin yksilöillä vuotaa herkästi, suuri osa yksilöistä on kuitenkin täysin oireettomia. Tälläistä yksilöä saa käyttää jalostukseen kunhan toisella osapuolella kyynelkanavien aukot ovat normaalit.

Distichiasis/Ektooppinen cilia tarkoittaa ylimääräisiä ripsiä, jotka tulevat ulos joko normaalin ripsirivin sisäpuolelta luomen reunasta (distichiasis) tai luomen sisäpinnalta (ektooppinen cilia). Distichiasis on todettu 9 koiralla (KoiraNet 2018). Distichiasista sairastaneet kromfohrländerit ovat toistaiseksi olleet oireettomia. Sairasta koiraa voidaan käyttää jalostukseen. Tällöin kuitenkin toisen osapuolen ripset tulee olla normaalit.

PHTVL/PHPV (persistent hyperplastic tunica vasculosa lentis/persistent hyperplastic primary vitre) on kirjainlyhenne sairauksista, joissa linssin ja silmänpohjan välinen sikiöaikainen verisuoniverkosto ei surkastu normaalisti syntymän jälkeen. PHTVL astetta 1 saa käyttää jalostukseen kun toinen osapuoli on tältä osin oireeton.

Digitaalinen hyperkeratoosi (DH)

Hyperkeratoosi tarkoittaa ihon sarveiskerroksen liiallista kasvua. Liikakasvun aiheuttajia voi olla hyvin erilaisia ja sitä voi esiintyä esimerkiksi päkiöissä, kirsussa tai iholla. DH on hyperkeratoosin alalaji, joka on synnynnäinen ominaisuus. Sen oireet ovat selvästi tunnistettavissa. Ensimmäiset digitaalisen hyperkeratoosin oireet ilmenevät yleensä 4-6 kuukauden iässä. Varsinaisista sairauden oireista ensimmäinen on päkiöiden rispaantuminen ja myöhemmin kovettuminen. Seuraavaksi muodostuu uloimpien, pienten päkiöiden reunoille liuskemaista liikakasvua. Digitaalisen hyperkeratoosin oireita voidaan hoitaa, mutta parannuskeinoa sairauteen ei ole tiedossa. Tämänhetkisen tiedon valossa digitaalinen hyperkeratoosi periytyy resessiivisesti.

DH-sairaita kromfohrländereitä on tiedossa 14, joista viimeisimmät ovat syntyneet 2011 (kollegion terveystietokanta 2018). Digitaalisen hyperkeratoosialttiuuden tai – kantajuuden toteamiseksi on ollut vuodesta 2014 saatavilla geenitesti (Antagen, MyDogDna), joten tautiin sairastuminen voidaan jatkossa välttää.

Sairasta koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Kaikki jalostukseen käytettävät yksilöt suositellaan geenitestattavaksi. Jalostukseen voidaan käyttää geenitestillä testattuja digitaalisen hyperkeratoosin kantajia, mutta vain tämän sairauden osalta terveeksi testatun kumppanin kanssa.

Immuunijärjestelmän ongelmat

Terve, normaalisti toimiva immuunijärjestelmä erottaa elimistön omat ja elimistölle vieraat aineet ja solut. Terve immuunijärjestelmä tuottaa vasta-aineita vain elimistölle vieraita aineuta (esimerkiksi virukset, bakteerit, proteiinit) vastaan. Mikäli tämä järjestelmä järkkyy, on kysymys

autoimmuunisairaudesta, jolloin elimistö tuottaa vasta-aineita tuhoamaan omia rakenteitaan tai solujaan itselleen epäedullisella tavalla.

Autoimmuunisairauden kohteena voi olla yksi elin tai koko elimistö. Kromfohrländereillä esiintyy molempien tyyppien autoimmuunisairauksia ja eri diagnoosien kirjo on varsin suuri. Yksiselitteisen diagnoosin tekeminen ei aina ole yksinkertaista: noin joka kolmas oireista on todettu olevan autoimmuuniperäistä, mutta vailla tarkempaa diagnoosia. Autoimmuunisairauksien toteamiseen ei ole olemassa yhtä testiä, jolla niiden kaikkien olemassaolo voidaan todeta.

Nykytiedon valossa alttius autoimmuunisairauksille on perinnöllistä. Kromfohrländereiden kannassa on tiedossa useampia yksilöitä, joilla on diagnosoitu useampi autoimmuunisairaus ja toisaalta on tiedossa pentueita, joissa on monta autoimmuunisairauksiin sairastunutta pentua. Saksan kromfohrländeryhdistys jakaa autoimmuunisairaudet kolmeen ryhmään sairauden esiintymiselimen mukaan: iho-, nivel- ja verimuoto. Kaikki sairaudet eivät ole koiralle itselleen kovin ongelmallisia, mutta koska kyseessä on nimenomaan autoimmuunisairauksien alttiuden periytyminen, on autoimmuunisairaustapauksien tunnistaminen ja huomioiminen myös jalostuksen kannalta merkittävää.

Suomalaisista koirista 15 on diagnosoitu autoimmuunisairaus, lisäksi epäilty sairaus on kahdeksalla (kollegion terveystietokanta 2018).

Sairastunutta yksilöä ei tule käyttää jalostukseen. Koska nykytiedon valossa nimenomaan alttius autoimmuunisairauksiin on periytyvää, tulee lähisuvun erilaisiinkin autoimmuunisairaustapauksiin jalostusvalinnassa suhtautua vakavasti.

Atopiassa allergeenit pääsevät elimistöön hengityksen tai iho- ja limakalvokosketuksen kautta. Atopian diagnosoiminen on kuitenkin erittäin vaikeaa, sillä sen havaitsemiseksi ei ole täsmällistä testiä tai oirelistaa. Atooppisia koiria ei käytetä jalostukseen.

Erilaisista ***allergioita*** on 4 %:lla suomalaisista kromfohrländereistä. Ruoka-aineallergia on hyvin harvinainen koirilla. Varsinaisten allergisten reaktioiden lisäksi koiralla voi myös esiintyä yliherkkyyttä, joka oikein hoidettuna voi hyvinkin olla ohimenevää.

Virtsateiden ongelmat

Virtsaamisongelmat vaikuttavat olevan suhteellisen yleisiä etenkin nuorilla kromfohrländeruroksilla. Oireiden syynä ovat useimmiten hormonaaliset seikat tai eturauhasongelmat.

Yleisin virtsaamisongelmien syy kromfohrländereillä lienee ***struviittikiteet***. Struviittikiteiden syy voi olla ruokavaliossa, liian vähäisessä juomisessa ja tulehdussairauksissa. On kuitenkin todennäköistä, että alttius on kromfohrländereillä periytyvää. Useimmiten kromfohrländereiden oireet ovat kuitenkin lieviä ja hoidettavissa ruokavaliolla. Koiraa, jolla esiintyy struviittikiteitä, voidaan käyttää jalostukseen. Tällöin kuitenkin tulee tarkistaa, ettei ongelmaa tule myös toisen osapuolen suvusta.

Maailmanlaajuisesti on muutamalla kromfohrländerillä todettu ***kystiiniureaisuus***. Se johtuu munuaisen viasta, jossa happamaan virtsaan muodostuu kystiinikiteitä. Taipumusta kystiiniureaisuuteen voidaan testata ns. Cola-testillä. Cola testillä tutkituista 18 kromfohrländeriuroksesta kuuden koiran Cola-testien raja-arvot ovat ylittyneet (kollegion terveystietokanta 2018). Oireetonta koiraa, jonka Cola-arvot ovat ylittyneet, voidaan käyttää jalostukseen erityisin perustein.

Von Willebrandtin verenvuototauti

Maailmanlaajuisessa kromfohrländereiden populaatiossa on toistaiseksi todettu vain muutama von Willebrandt tyyppi 1 verenvuototautitapaus. Sairastuneen yksilön elimistö tuottaa liian vähän tai virheellisesti toimivaa verenvuotojen tyrehtymiseen tarvittavaa von Willebrandt eli vW-tekijä-nimistä proteiinia. Suomessa on geenitestin avulla Willebrandt tyyppi 1 altis-diagnoosin saaneita koiria todettu kolme (MyDogDna-tutkimukset).

Kaikki jalostukseen käytettävät yksilöt suositellaan geenitestattavaksi. Jos käytettävä koira ei kuitenkaan kanna tautia, ei kumppania tarvitse välttämättä testata.

Sydänsairaudet

Suomalaisilla kromfohrländereillä sydänongelmien esiintyvyys alle 8-vuotiailla koirilla on vähäistä. Sydänongelmia on esiintynyt 16 suomalaisella koiralla, näistä yksikään ei ole syntynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana (viimeisin 2007). Neljän koiran ongelmana on ollut sydämen sivuääni. 7 koiralla sydänsairaus on ilmoitettu kuolinsyyksi (kollegion terveystietokanta 2018). Sydäntutkimuksia on tehty 15 2008-2017 syntyneelle yksilölle, kaikki tutkitut koirat ovat osoittautuneet tutkimuksissa terveiksi (KoiraNet 2018). Sydänsairaita koiria ei käytetä jalostukseen.

Luuston ongelmat

Kromfohrländer on keskikokoinen, kevyt- ja terverakenteinen koira, jolla on harvoin rakeenteellisia ongelmia nivelten ja luuston kanssa. Viime vuosina on aktiivisuus luustotutkimuksiin lisääntynyt etenkin jalostukseen käytettävien koirien osalta. Seuraavat tiedot ovat KoiraNetistä 2018:

Polvet on tutkittu virallisesti vuosina 2007-2016 syntyneistä kromfohrländereistä 28% koirista. 94%:lla virallisesti tutkituista koirista polvinivelten tutkimustulos on ollut 0/0.

Virallinen ***lonkkaniveltutkimus*** on tehty 26%:lle vuosina 2007-2016 syntyneistä kromfohrländereistä. 88%:lla virallisesti tutkituista lonkkanivelten tutkimustulos on ollut A/A.

Virallinen ***kyynärniveltutkimus*** on tehty 25%:lle vuosina 2007-2016 syntyneistä kromfohrländereistä. 96%:lla virallisesti tutkituista koirista kyynärnivelen tutkimustulos on ollut 0/0.

Virallinen ***spondyloositutkimus*** on tehty 14 %:lle vuosina 2007-2016 syntyneistä kromfohrländereistä. Kaikki tutkitut koirat ovat saaneet tuloksen 0. Vuosien 2014-2018 välisenä aikana on kuvattu 58 koiran selät. 86 % koirista on saanut kaikkien osa-alueiden osalta tuloksen 0. Joitakin epävirallisia selkäsairausdiagnooseja on tullut esille viime aikoina.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	11 vuotta 8 kuukautta	2
Hermostollinen sairaus	8 vuotta 0 kuukautta	2
Immunologinen sairaus	7 vuotta 0 kuukautta	2
Kadonnut	14 vuotta 9 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	9 vuotta 11 kuukautta	10
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	11 vuotta 2 kuukautta	5
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	4 vuotta 4 kuukautta	2
Luusto- ja nivelsairaus	9 vuotta 6 kuukautta	3
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	11 vuotta 11 kuukautta	5
Muu sairaus, jota ei ole listalla	10 vuotta 3 kuukautta	11
Silmäsairaus	7 vuotta 2 kuukautta	2
Sisäeritysrauhasten sairaus	10 vuotta 8 kuukautta	2
Sydänsairaus	12 vuotta 5 kuukautta	13
Synnytysvaikeus	2 vuotta 7 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	5 vuotta 5 kuukautta	2
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	14 vuotta 3 kuukautta	20
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	6 vuotta 11 kuukautta	1
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	10 vuotta 4 kuukautta	18
Kaikki yhteensä	11 vuotta 0 kuukautta	102

Kuolinsyytilasto 1.8.2018

Kennelliiton jalostustietokantaan on kirjattu 102 kromfohrländerin kuolinsyyt (8/2018). Yleisin kirjattu kuolinsyy on vanhuuden lisäksi sydän- ja syöpäsairaudet. Yhdistyksen omien terveystietojen mukaan kutakuinkin yhtä yleinen kuolinsyy on epilepsia. Ylivoimaisesti yleisin kirjattu kuolinsyy yhdistyksen kirjanpidossa ovat kuitenkin liikenneonnettomuudet. Liikenneonnettomuudet ovat johtaneet yhtä usein koiran kuolemaan kuin syöpä ja epilepsia yhteensä. Kennelliiton tietokantaan ovat kokonaan kirjaamatta luonneongelmien takia lopetetut kromfohrländerit, joita on hieman alle kymmenen. Toisaalta kuolinsyy jää useammin ilmoittamatta ja kirjaamatta koirista, jotka elävät normaalin, terveen elämän.

Kromfohrländerille tyypillinen elinikä vaikuttaisi olevan n. 12 – 13 vuotta. Suomessa sekä myös muissa maissa on ollut lukuisia vanhoiksi eläneitä, jopa 17-vuotiaita kromfohrländereitä (kollegion terveystietokanta 2018).

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Vuositilasto - rekisteröinnit

	2017	2016	2015	2014	2013
Pennut (kotimaiset)	24	38	32	53	25
Pentuekoko	6,0	6,3	8,0	6,6	8,3

Huolimatta siitä, että kromfohrländer ei ole erityisen isokokoinen koira ja sen geneettinen tausta on suppea, ovat pentuekoot melko suuria. Keskimääräinen pentuekoko viimeisen 5 vuoden aikana on 6,9. Joitakin 1-3 pennun pentueita on syntynyt, mutta niin on toisaalta syntynyt myös useampia 11 pennun pentuetta ja jopa yksi 13 pennun pentuekin. Saksassa viimeisten kymmenen vuoden ajalta keskimääräinen pentuekoko on 6,3.

Astumis- ja tiinehtymisvaikeudet

Pentuekyselyiden perusteella astutukset ja synnytykset sujuvat yleensä hyvin. Astutukset ovat yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta luonnollisia. Toisinaan valittu uros ei suostu astumaan juuri kyseistä narttua tai narttu ei kelpuuta valittua urosta. Näissä tilanteissa luotetaan luonnonvalintaan, eikä tällaisia yhdistelmiä väkisin toteuteta vaan käytetään muuta urosta kyseiselle nartulle.

Rodun piirissä on perinteisestikin suosittu aktiivisesti luonnollista astuttamista eikä pakkoastuttamista tai keinosiementämistä. Keinosiementämistä voi olla tarpeen lisätä Saksan, Suomen ja Sveitsin välillä maantieteellisistä syistä, mutta tällöinkin tulee kummankin osapuolen olla lisääntynyt ennestään luonnollisesti. Saksassa viimeisten kymmenen vuoden aikana 86 % onnistuneista astumisista on johtanut elävänä syntyneeseen pentueeseen.

Synnytysongelmat sekä pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Synnytykset sujuvat pääsääntöisesti luonnollisesti. Synnytysten osalta ovat keisarinleikkaukset kuitenkin viime aikoina hieman lisääntyneet. Mistä tämä johtuu, ei ole selvillä. Suuret pentuekoot sekä isokokoiset pennut aiheuttavat joissain tapauksissa sen, että kohtu ei pienikokoisella koiralla pysty supistelemaan, jolloin on ollut pakko turvautua keisarinleikkaukseen. Syntymävikaisia tai kuolleita pentuja syntyy harvoin. Syntyneet pennut ovat yleensä elinvoimaisia ja emät halukkaita ja kyvykkäitä hoitamaan pentujaan. Normaalia on, että emä imettää pentujaan yli viisiviikkoiksi.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Kromfohrländerin rotumääritelmän mukainen rakenne on terveen peruskoiran rakenne, jossa mitään ulkomuotoseikkaa ei pyritä liioittelemaan koiran terveyden kustannuksella. Rodulla ei ole piirteitä, joihin ulkomuototuomareiden tulisi kiinnittää huomiota ulkomuotoarvostelussa.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Kromfohrländereiden terveysongelmat aiheutuvat hyvin pitkälti korkeasta sukusiitosasteesta rodun sisällä. Erilaisia sairauksia on monta ja jalostustyö on tasapainoilemista niistä aiheutuvien riskien välillä. Suomessa on katsottu, että mitään yksittäistä jalostusta ohjaavaa tekijää (rakenne, luonne, terveys, sukusiitosaste) ei voi nostaa ylitse muiden vaan on yritettävä etsiä kompromissi, jossa kaikki tulevat

huomioiduiksi. Nykyisen kannan sisällä voi onnistumisena pitää sitä, että jatkossakin suurin osa koirista on terveitä, eivätkä ongelmat lisäänny. Ongelmien vähentämiseksi rotuyhdistys on aloittanut roturisteytysprojektin.

4.4. Ulkomuoto

Rotumääritelmä

YLEISVAIKUTELMA: Keskikokoinen. Rodussa on karvapeitteen mukaan kaksi eri muunnosta, karkeakarvainen ja sileäkarvainen.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA: Runko on säkäkorkeutta hieman pidempi.

PÄÄ: Kallo-osa: Hieman pyöristynyt, kulmakaaret eivät ole erottuvat, selvä otsauurre. Otsapenger: Selvästi havaittava. Kirsu: Keskikokoinen, väriltään mieluiten musta, ruskea on sallittu. Sieraimet ovat avoimet. Kuono- osa: Kuonon pituuden suhde kallon pituuteen on 1:1. Kuonon ja kallon ylälinjat ovat yhdensuuntaiset. Kuononselkä on suora, kohtuullisen leveä, sivulta ja ylhäältä katsottuna kuononkärkeä kohti hieman kapeneva. Huulet: Suupieliä myöten tiiviit ja tummapigmenttiset, eivät liian voimakkaat. Leuat/hampaat/purenta:Vahvat leuat, säännöllinen ja täydellinen leikkaava purenta (42 hammasta hammaskaavion mukaisesti) ts. yläleuan etuhampaat ovat tiiviisti alaleuan etuhampaiden edessä ja hampaat ovat kohtisuorassa leukoihin nähden. Tasapurenta on sallittu. Posket: Hyvälihaksiset; kuivat posket ulottuvat alaleu asta yläleuan ohi poskikaariin. Silmät: Keskikokoiset, soikeat, hieman vinoasentoiset ja väriltään tummanruskeat; keskiruskeat on sallittu. Korvat: Ylös, pään sivulle kiinnittyneet taittokorvat, taitteen ylälinja ei nouse kallon ylälinjaa korkeammalle. Korvat ovat kolmionmuotoiset, kärjistään pyöristyneet ja päänmyötäiset. Ne ovat erittäin liikkuvaiset ja asennoltaan mielialan mukaiset; hieman harittavat korvat sallitaan.

KAULA: Viistoasentoinen, niskasta hieman kaartuva, keskipitkä, voimakas ja selkää kohti levenevä. Kaulanahka on tiivis.

RUNKO: Ylälinja: Suora, selkälinja on hieman säkäkorkeutta pitempi. Säkä: Erottuva. Selkä: Voimakas, keskipitkä ja suora. Lanne: Hieman rintakehää kapeampi ja hyvin kehittynyt. Lantio: Hieman viisto ja lihaksikas. Rintakehä: Kohtuullisen leveä ja syvä; kyynärpäiden tasolle ulottuva. Kyljet ovat hieman kaarevat ja eturinta hieman korostunut. Alalinja ja vatsa: Vatsaviiva on lanneosaa kohti kohoava.

HÄNTÄ: Typistämätön, keskipitkä, voimakastyvinen ja sapelimainen; hieman kiertyvä häntä on sallittu. Koiran ollessa rauhallinen häntä riippuu hännänpää hieman kaartuneena, liikkeessä se nousee sirpin muotoisena selän yläpuolelle. Hännän karvapeite on rungon karvapeitteen mukainen.

RAAJAT:Eturaajat: Yleisvaikutelma: Eturaajat ovat edestä katsottuna suorat ja asennoltaan pystyt.
Lavat: Hyvin lihaksikkaat, lapaluut ovat kohtuullisen pitkät ja viistot.
Olkavarret: Hyvin lihaksikkaat ja lapaan nähden noin 110 asteen kulmassa.
Kyynärpäät: Luonnostaan rungon myötäiset, eivät sisäänpäin eivätkä ulospäin kääntyneet; olkavarren ja kyynärvarren välinen kulmaus on noin 120 astetta.
Kyynärvarret: Hieman olkavartta pitemmät, pystysuorat ja vahvat.
Ranteet: Hyvin kehittyneet, eivät kuitenkaan liian voimakkaat eivätkä paksut.
Välikämmenet: Suhteellisen lyhyet, edestä katsottuna kyynärvarsien suorana jatkeena, sivusta katsottuna hieman viistot.
Käpälät: Varpaat ovat hieman kaartuneet ja tiiviisti yhdessä. Kynnet ovat voimakkaat, päkiät hyvin kehittyneet ja tummapigmenttiset, vaaleat kynnet ovat sallitut.
Takaraajat: Yleisvaikutelma: Takaraajat ovat takaa katsottuna suorat asennoltaan pystyt.
Reidet: Hyvin lihaksikkaat. Reiden ja lantion välinen kulmaus noin 100 astetta.

Sääret: Jänteikkäät, muodostavat reiden kanssa noin 105 asteen kulman.
Välijalat: Kuten välikämmenet, mutta pystysuorat. Ei kannuksia.
Käpälät: Kuten etukäpälät.
LIIKKEET: Sulavat, tehokkaat, tasapainoiset ja maatavoittavat, pitkä etuaskel ja voimakas työntö. Kromfohrländer hyppii mielellään, se ei saa peitsata.

NAHKA:Tiiviisti rungonmyötäinen. Pigmentti on karvapeitteen merkkien mukainen.

KARVAPEITE: Karkeakarvainen: Tiheää ja laadultaan karkeaa, muodostaa parran. Sään ja selän kohdalla karvan pituus on korkeintaan 7 cm. Kyljissä karva on lyhyempää, noin 3 cm. Selässä ja raajoissa karva on karkeampaa kuin kyljissä. Karva on pidempää pään etuosassa. Korvissa karva on samanlaista kuin rungossa. Aluskarva on lyhyttä ja pehmeää.
Sileäkarvainen: Tiheää ja laadultaan sileää, ilman partaa. Sään ja selän kohdalla karvan pituus on korkeintaan 7 cm. Kyljissä karva on lyhyempää, noin 3 cm. Karva on tiiviisti rungonmyötäistä. Korvissa, kaulan alapuolella ja rinnassa karva on pidempää. Hännässä on selvä hapsutus. On toivottavaa, että eturaajojen takaosassa ja reisissä on kunnon hapsutus. Pään etuosassa karva on lyhyttä. Aluskarva on lyhyttä ja pehmeää.

VÄRI: Rungon perusväri on valkoinen, jossa on vaaleanruskea tai punaruskeasta voimakkaaseen tummanruskeaan oleva satula tai erikokoisia suuria läiskiä. Jos aluskarva on ruskeaa, voivat karvojen päät olla mustat. Pään väritys on mahdollisimman symmetrinen. Poskissa, silmien yläpuolella ja korvissa on vaaleanruskeat tai punaruskeasta tummanruskeaan olevat merkit. Merkkien välissä on joko otsassa tai niskaan asti ulottuva yhtenäinen valkoinen piirto (symmetrinen maski, jossa on "pläsi").

KOKO JA PAINO: Säkäkorkeus: 38-46 cm Paino: urokset 11-16 kg ja nartut 9-14 kg.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen. Vakavat virheet: Vaaleat silmät; liian haalistuneet ruskeat merkit, mustat läiskät ilman ruskeaa aluskarvaa, merkkien puuttuminen rungosta, erittäin epäsymmetriset merkit päässä. Hylkäävät virheet: Ylä- tai alapurenta; useamman kuin kahden poskihampaan tai tai kolmen välihampaan puuttuminen; albinismi; siniset silmät; luonneviat (aggressiivisuus, arkuus).

HUOM! Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivestä täysin laskeutuneina kivespussiin.

HUOMIOITAVA: Yksittäisen etuhampaan puuttuminen ylä- tai alaleuasta, samoin kuin lyhyehkö tai pitkähkö karvapeite eivät ole hylkääviä virheitä muutoin erinomaisella tai erittäin hyvällä yksilöllä.

Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Ulkomuodon tärkeimmät ominaisuudet rodun käyttötarkoituksen kannalta ovat koko ja kimmoisa rakenne. Kromfohrländereiden kanssa harrastetaan paljon mm. agilitya, jossa kyseiset ominaisuudet ovat tärkeitä.

Keskeisimmät ongelmakohdat

Seuraavat ongelmakohdat ovat kollegion ja muiden kasvattajien havaintoja rodun keskeisimmistä ongelmakohdista.

Kromfohrländereillä esiintyy jonkin verran lantioltaan luisuja yksilöitä sekä koiria, joiden selkälinja ei ole suora. Monet ovat takaa ahtaita. Joillakin koirilla on lyhyt taka-askel ja/tai voimattomat takaliikkeet. Lavat voivat olla löysät ja pystyt sekä kulmaukset epätasapainoiset. Tällaiset rakennepuutteet vaikuttavat koiran liikkumiseen negatiivisesti ja jotta ongelmat eivät yleistyisi,

kiinnitetään jalostusvalinnoissa näihin asioihin huomiota.

Korvien asentovirheet ovat yleisiä ja toivottavaa olisi, että jalostuksessa asiaa pyrittäisiin korjaamaan.

Rotumääritelmän mukaan koiran tulisi olla valkoinen ruskein merkein ja otsassa piirto. Rodussa on yksilöitä, joilla puuttuu piirto kokonaan. Joidenkin yksilöiden väritys on ruskeavoittoinen. Toisaalta rodussa esiintyy liian valkoisia tai väritykseltään vaaleita koiria. Myös silmät voivat olla pyöreät tai liian vaaleat.

Karvoituksen ongelmakohtia muutamilla karkeakarvaisilla yksilöillä ovat liian lyhyt karvapeite, pohjavillattomuus, jalkojen ja vatsan alueen ohut karvapeite ja parrattomuus. Ongelma ei ole erityisen laaja, mutta syytä on silti seurailla, ettei karvoitukseltaan epätyypillisten koirien osuus yleistyisi. Ensimmäisen ja toisen sukupolven roturisteytyskoirat eivät suurelta osin täytä rotumääritelmää mm. turkin värin ja/tai laadun vuoksi. Roturisteytyshankkeen yksilöiden valinnassa painotetaan jatkossakin terveyttä ja luonnetta, mutta sen ohella myös ulkonäköasioihin on tarpeen myöhemmissä sukupolvissa kiinnittää huomiota.

Hammaspuutoksia esiintyy ja jalostuksella pyritään välttämään kahden tällaisen yksilön yhdistämistä

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksyi 14.10.2014 kromfohrländerin rotukohtaisen jalostuksen tavoiteohjelman vuosille 2014 – 2018.

Edelliseen tavoiteohjelmaan kirjatut jalostustavoitteet sekä niiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Vaalitaan kromfohrländerille tyypillisiä luonteenpiirteitä	Pyritään jalostusvalinnoilla vähentämään varautuneisuutta, arkuutta ja agressiivisuutta	Arviointimittaristo puuttuu, mutta jalostustarkastusten ja yleisen tuntuman perusteella tilanne parantunut.
Terve ja elinvoimainen sekä rotumääritelmän mukainen koirakanta	Pyritään vaikuttamaan geenipohjan kapeuteen roturisteytysprojektilla ja ulkomaalaisten urosten käytöllä	Roturisteytysprojekti toteutunut suunnitelmien mukaan. Ulkomaisten urosten käyttö edelleen vähäistä.
	Pyritään jalostusvalinnoilla vähentämään terveysongelmia.	Toteutunut osittain. Epilepsiaa, kataraktaa ja virtsatiesairauksia ei ole onnistuttu vähentämään.
Jalostuksessa käytetään koiria, jotka pystyvät luonnon-mukaiseen astutukseen ja synnytykseen ja hoitavat pentunsa ilman ihmisen liiallista puuttumista asioihin.	Pyritään jalostusvalinnoilla vaikuttamaan.	Toteutunut.
Nykyinen karkeakarvainen,	Pyritään jalostusvalinnoilla	Toteutunut.

parrakas koiratyyppi pyritään säilyttämään.	vaikuttamaan.	
Tavoitteena terve, suoraselkäinen rakenne, hyvät liikkeet ja rotumääritelmän mukainen koko	Pyritään jalostusvalinnoilla vaikuttamaan.	Toteutunut.
Suositaan koiria, joiden korvat asettuisivat luonnostaan oikeaan asentoon	Pyritään jalostusvalinnoilla vaikuttamaan.	Ei ole toteutunut. Terveys ajanut monesti ulkonäköasioiden edelle.

Edellisessä JTO:ssa asetetut tavoitteet rodun kehittämiselle ovat olleet varsin realistisia ja niissä on pääsääntöisesti onnistuttu. Rodun tilassa ei ole merkittävää paranemista tapahtunut, mutta ei toisaalta merkittävää huononemistakaan. Nykyisen jalostuspohjan kapeus aiheuttaa sen, että tilanteen säilyminen ennallaan tuleekin katsoa onnistumiseksi jalostusvalinnoissa.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Kasvattajakollegio pyrkii aktiivisesti vaikuttamaan ns. kotikoirien saamiseen jalostuskäyttöön. Jalostussuosituksia on lievennetty mm. ulkonäkökriteereiden osalta. Monet koirat kuitenkin kantavat perinnöllisiä sairauksia, mikä vaikeuttaa sopivien yhdistelmien löytymistä.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Jalostuksen tavoitteena on mahdollisimman terve ja elinvoimainen sekä rotumääritelmän mukainen koirakanta. Geenipohjan kapeus tuottaa jatkuvaa ongelmaa jalostuksessa ja siihen pyritään vaikuttamaan roturisteytysprojektin suunnitelmallisella jatkamisella sekä lisäämällä ulkomaalaisten urosten käyttöä.

Käyttäytyminen ja luonne

Jalostuksen tavoitteena on vaalia kromfohrländerille tyypillisiä luonteenpiirteitä, hillittyä käytöstä ja pidättyväisyyttä vieraita kohtaan. Vältetään metsästysviettiä. Pyritään jalostusvalinnoin vähentämään koirankin elämää haittaavia ääripiirteitä kuten arkuutta ja aggressiivisuutta.

Suomessa jalostukseen käytettävät koirat ovat joko ennestään tunnettuja tai niihin tutustutaan erikseen. Luonteen arvioiminen tapahtuu pääasiassa omistajan kuvauksen perusteella sekä pohjautuen havaintoihin, joita koirasta saadaan erilaisten harrastusten ja tapaamisten yhteydessä. Tilanne luonteiden systemaattiseksi arvioimiseksi toivottavasti tulevaisuudessa paranee, kun entistä useampi osallistuu jalostustarkastukseen ja luonnetesteihin ja –kuvauksiin koiriensa kanssa.

Käyttöominaisuudet

Jalostuksen tavoitteena on säilyttää kromfohrländerin ketterä ja hyvä rakenne, jolloin se soveltuu monipuolisiin harrastuksiin.

Terveys ja lisääntyminen

Terveyshaasteita ovat tällä hetkellä epilepsia, autoimmuunisairaudet, katarakta, sydänsairaudet, allergiat, nivelongelmat ja virtsatiesairaudet. Jalostusyhdistelmillä pyritään vaikuttamaan siihen, että ongelmia saataisiin karsittua.

Jalostuksessa käytetään koiria, jotka pystyvät luonnonmukaiseen astutukseen ja synnytykseen ja hoitavat pentunsa ilman ihmisen liiallista puuttumista asioihin.

Ulkomuoto

Nykyinen karkeakarvainen, parrakas koiratyyppi pyritään säilyttämään. Kuitenkin vaihtelu ulkonäössä on rodun vahvuus eikä siksi ole syytä pyrkiä siihen, että koirat olisivat ulkonäöltään nykytasoa yhdenmukaisempia. Sileäkarvaisella versiolla ulkonäökriteerit poikkeavat karkeakarvaisesta tyypistä karvanlaadun suhteen.

Terve, suoraselkäinen rakenne, hyvät liikkeet ja rotumääritelmän mukainen koko ohjaavat jalostusvalintoja. Jalostusvalinnoilla pyritään suosimaan koiria, joiden korvat asettuisivat luonnostaan oikeaan asentoon eli eivät nouse pystyyn.

Ulkomuotokriteereistä voidaan kuitenkin joustaa, jos yksilö on terve ja hyväluonteinen.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Jalostukseen käytettävien koirien ominaisuudet ovat:

- Ei arkielämää haittaavia ominaisuuksia tai vaivoja.
- Ikä vähintään kolme (3) vuotta.
- Ei todettuja perinnöllisiä sairauksia: diagnosoitua epilepsiaa, autoimmuunisairautta, digitaalista hyperkeratoosia, von Willebrandt 1:tä, atopiaa, kaihia tai kystinuriaa sairastavaa koiraa ei tule käyttää jalostukseen.
- Luonne rodunomainen eli sopeutuvainen, oppivainen ja temperamenttinen seura- ja kotikoira, joka on hieman pidättyväinen vieraita kohtaan. Metsästysvietti on vähäinen. Aggressiivista tai arkaa koiraa ei tule käyttää jalostukseen.
- Hyvä hermorakenne ja rodunomainen toimintakyky.
- Terverakenteinen
- Ulkonäöltään rotumääritelmän mukainen, jonka arvioimiseksi
    - Koiralla ei ole todettu näyttelyssä hylkäävää virhettä; tai
    - Koiralle on tehty hyväksytty jalostustarkastus. Yhdistys käyttää ensisijaisesti SKL:n jalostustarkastusta, johon sisältyy sekä käyttäytymis- että ulkonäköosio; tai
    - Koiralle on tehty jalostustarkastus kollegion tai kollegion tähän tehtävään pyytämien kasvattajien toimesta.
- Jos koiralla on jo aiempia pentueita suositellaan lisäksi, että narttu pystyy lisääntymään luonnollisesti ja hoitamaan pentujaan.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Toinen pentue tulisi tehdään vasta ensimmäisen pentueen ollessa noin 2-vuotias; jos pentujen vähäisen määrän vuoksi on tarkoituksenmukaista teettää kolmas pentue, olisi hyvä jos toisen pentueen koirat olisivat täyttäneet kaksi (2) vuotta. Mitä vanhempia aikaisempien pentueiden pennut ovat sitä

paremmin on käytettävissä terveystietoja. Kolmatta pentuetta harkittaessa on hyvä ottaa huomioon myös mahdolliset ulkomaiset pentueet sekä aiempien pentueiden jatkokäyttö.

6.3 Rotuyhdistyksen toimenpiteet

Rotuyhdistys jatkaa 2012 aloitettua roturisteytysprojektia. Jalostusvalinnat tehdään ensisijaisesti terveyden ja luonteen ehdoilla siten että kromfohrländer on tulevaisuudessakin rotumääritelmän kuvausta vastaava seurakoira. Roturisteytyksen toteutuksessa huomioidaan myös rotutyypin säilyminen pitkällä aikavälillä ja risteytysten tuoma geneettinen monimuotoisuus. Roturisteytys toteutetaan tiiviissä yhteistyössä Suomen Kennelliiton kanssa.

Rotuyhdistys ohjaa kasvattajia tutkituttamaan jalostuskoiria ja niiden jälkeläisiä, jotta tiedon avulla päästäisiin ehkäisemään perinnöllisiä sairauksia. Yhdistys jatkaa osallistumista erilaisiin terveystutkimuksiin. Rotuyhdistys järjestää myös tilaisuuksia erilaisiin terveystutkimuksiin eri tapahtumien yhteydessä. Rotuyhdistys kannustaa ja järjestää mahdollisuuksia osallistua Kennelliiton jalostustarkastukseen, jotta kotikoirat saataisiin paremmin jalostuskäyttöön.

Kansainvälistä yhteistyötä muiden maiden FCI:n alaisten rotuyhdistysten kanssa jatketaan. Rodun kotimaan Saksan rotuyhdistykseen (Rassezuchtverein der Kromfohrländer e.V.) pidetään hyvät yhteydet, jotta jalostusmahdollisuudet siihen suuntaan voisivat laajentua. Terveystietojen vaihtamiseksi pyritään saamaan Saksan ja Sveitsin tietojärjestelmä Suomen yhdistyksen käyttöön. Muihinkin maihin, joissa on kromfohrländereitä, pyritään säilyttämään hyvät yhteydet ja entisestään tehostamaan mm. terveystietojen vaihtamista. Rotuyhdistys tarjoaa apuaan sekä pentujen tuomiseen ulkomailta että sopivien urosten löytämisessä ja saamisessa jalostuskäyttöön.

Terveys- ja luonneasioista ylläpidetään mahdollisimman kattavaa tilastointia, jotta jalostusvalintoja tehdessä on käytettävissä mahdollisimman ajantasaiset tiedot koirien terveydestä. Avoin keskustelu terveys- ja luonneongelmista takaa luotettavan tilannearvion. Koirien omistajia kannustetaan olemaan kastroimatta etenkin nuoria uroksia muista kuin terveydellisistä syistä.

Koirien jalostustoiminta pyritään säilyttämään rotuyhdistyksen jäsenten toimintana. Rodun kasvattajakollegiolle toimitetaan kysely jalostusyhdistelmistä, jonka jälkeen kasvattajakollegio antaa suosituksensa käytettävistä yksilöistä kasvattajille.

Uudet pennunomistajat ohjataan rotuyhdistyksen jäsenyyteen ja opastetaan heitä vastaamaan terveyskyselyihin.

Rotuyhdistys järjestää kasvattajapäiviä vähintään joka toinen vuosi. Kasvattajapäiviä järjestetään niin usein, että kasvattajia voidaan kuulla kaikista oleellisista jalostukseen liittyvissä asioissa ja tavoitteista voidaan sopia yhdessä. Kasvattajapäiviin ovat tervetulleita kaikki rodusta kiinnostuneet ja sitä harrastavat.

Kasvattamiseen liittyviä juttuja julkaistaan rotuyhdistyksen Länderi-lehdessä. Lisäksi jäsenistölle tiedotetaan rodun jalostuksellisesta tilanteesta ja jäsenistön kanssa keskustellaan yhdistyksen järjestämissä tilaisuuksissa sekä rodun facebook-ryhmässä. Kasvattajakollegio myös opastaa kaikissa kromfohrländereiden terveyteen ja jalostukseen liittyvissä asioissa, tiedottaa meneillään olevista asioista sekä auttaa löytämään sopivaa ulkopuolista asiantuntija-apua mikäli tarvetta on. Terveyskysely ja –arkistointi pidetään ajan tasalla ja muistutetaan jäsenistöä aktiivisesti osallistumaan tietojen täydentämiseen.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Rodun suurin uhka on geenipohjan kapeus, jonka takia sairauksien pitäminen nykyiselläkään tasolla on haastavaa. Vallitsevassa tilanteessa kasvattajien on hankala löytää riittävän terve jalostuskumppani. Uhkana on myös tiedonpuute: kaikkia koiria ei tutkita riittävästi, jolloin käytettävien koirien tautitaustoja ei välttämättä tunneta. Kasvattajia on Suomessa vain kourallinen, minkä vuoksi uhkana on pentuemäärien pieneneminen entisestään.

Hyvin suunniteltu ja toteutettu roturisteytysohjelma sekä koirien kansainvälisen käytön merkittävä lisääminen tuovat kuitenkin mahdollisuuksia uuden geeniaineksen saamiseen ja sisäsiittoisuuden vähenemiseen ja sitä kautta terveystilanteen paranemiseen. Viime aikoina käynnistynyt aktiivinen keskustelu muiden maiden rotuyhdistysten kanssa tuo entistä paremman mahdollisuuden koirien terveystietojen vaihtoon. Sen myötä ulkomaisten koirien käyttöön ja koirien tuontiin liittyneet, koirien puuttuneista taustatiedoista johtuvat terveysriskit vähenevät.

Uusien kasvattajien saaminen rotuun on mahdollisuus, jota tulee aktiivisesti edistää ja tukea. Kohderyhmäksi tulisi ottaa myös muiden rotujen kasvattajat. Samalla tulee säilyttää nykyinen tilanne, jossa rotuyhdistykseen kuulumattomia kasvattajia ei ole, ja kaikki tekevät vapaaehtoisuuteen ja avoimeen keskusteluun pohjautuvaa yhteistyötä.

Varautuminen ongelmiin

Lisääntyvä kansainvälinen yhteistyö ja siihen liittyvä terveystietojen vaihto mahdollistaa sopivien, mahdollisimman kaukaisten jalostuskumppanien etsimisen koko maailman kannasta. Vanhojen, terveiden urosten spermaa voidaan pakastaa tulevaisuuden käyttöön. Roturisteytyspentujen EJ-rekisteröinnin avulla pyritään pitämään roturisteytyshanke yhdistyksen hallinnassa, jotta vain terveimmät ja parhaimman luonteen omaavat yksilöt valitaan jatkokäyttöön ja toisaalta roturisteytyskoirien määrä pysyy kontrolloituna, jolloin niille löytyy puhdasrotuisia kumppaneita myös jatkossa.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2019	Laaditaan jäsenistölle helppokäyttöinen terveyskysely, jossa on otettu huomioon tiedon kansainvälisen jaon tarpeet. Hankitaan ja otetaan käyttöön Saksan tietokanta. Päivitetään se suomalaisten korien terveystiedoilla.
2020	Järjestetään kasvattajapäivä, jossa keskeisenä sisältönä uuden terveystietokannan käyttö
2021	Järjesteään jalostustarkastus erityisesti f2-roturisteytyskoirille
2022	Järjestetään kasvattajapäivä, jossa keskustellaan roturisteytysprojektin tähänastisista tuloksista ja suunnitellaan jatkotoimenpiteet
2023	Laaditaan JTO 2024-2028

Lisäksi autetaan tarpeen mukaan tuomarikoulutusten järjestämisessä.

JTO:n vaikutuksen seuraaminen

Kasvattajakollegio ottaa JTO:n tavoitteet ja suunnitelmat sekä niiden toteutumisen huomioon vuosittain toimintasuunnitelmaa ja jalostussuosituksia laatiessaan.

7. LÄHTEET

KoiraNet Jalostustietojärjestelmä
Kasvattajakollegion terveystietokanta 2018
Saksasta ja Ruotsista saadut tiedot 2018
Suomen Kennelliiton www-sivut

LIITE: LUONNE- JA KÄYTTÄYTYMISKOKEIDEN TULOKSIA 2014 - 2018

Luonnetestit

Vuosina 2014 – 2018 yhteensä 15 suomalaista kromfohrländeriä osallistui luonnetestiin. Kuvassa L1 on esitetty tulosten keskiarvot ja hajonta osioittain. Laukauspelottomuuden osalta tulokset olivat: +++ (12 koiraa); ++ (2 koiraa); + (1 koira)

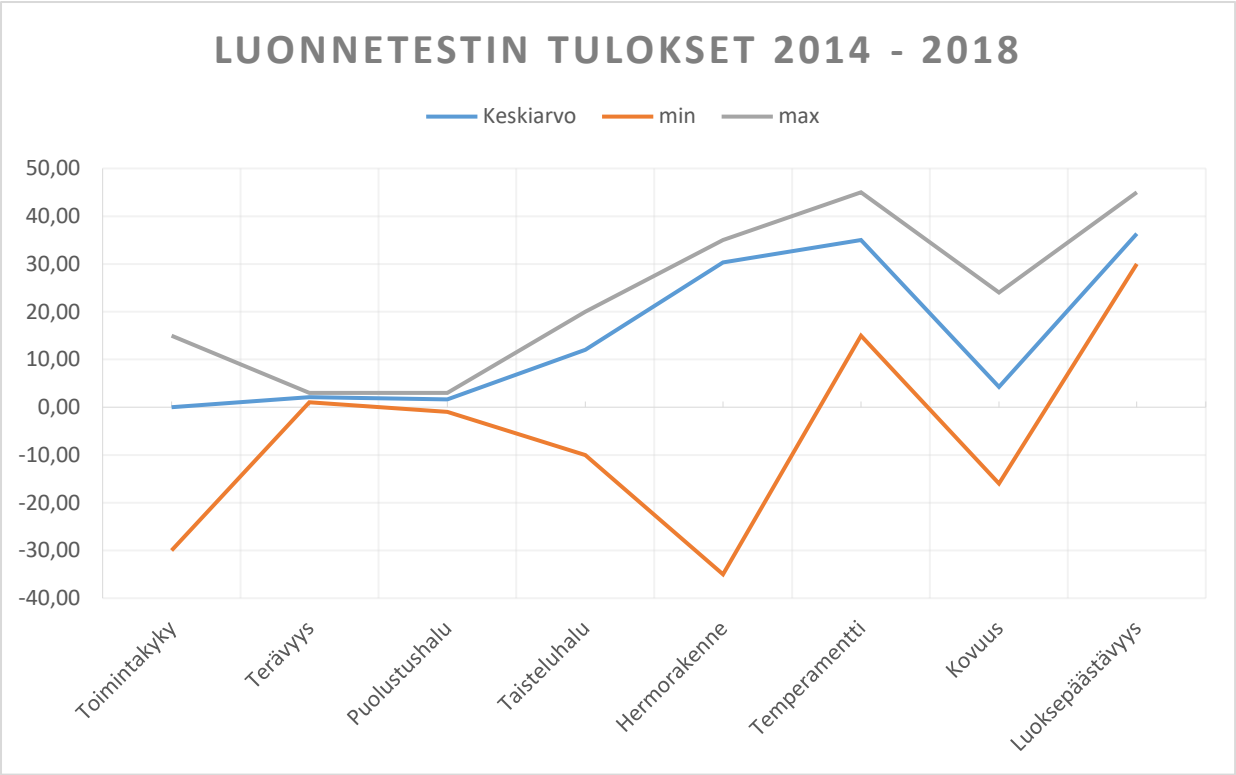

Kuva L1. Luonnetestiin osallistuneiden kromfohrländereiden tulokset osioittain (15 koiraa)

MH-Luonnekuvaus

Vuosina 2014 – 2018 yhteensä 16 suomalaista kromfohrländeriä osallistui MH-luonnekuvaukseen. Kuvassa L2 on esitetty keskimääräiset tulokset ja hajonta osioittain.

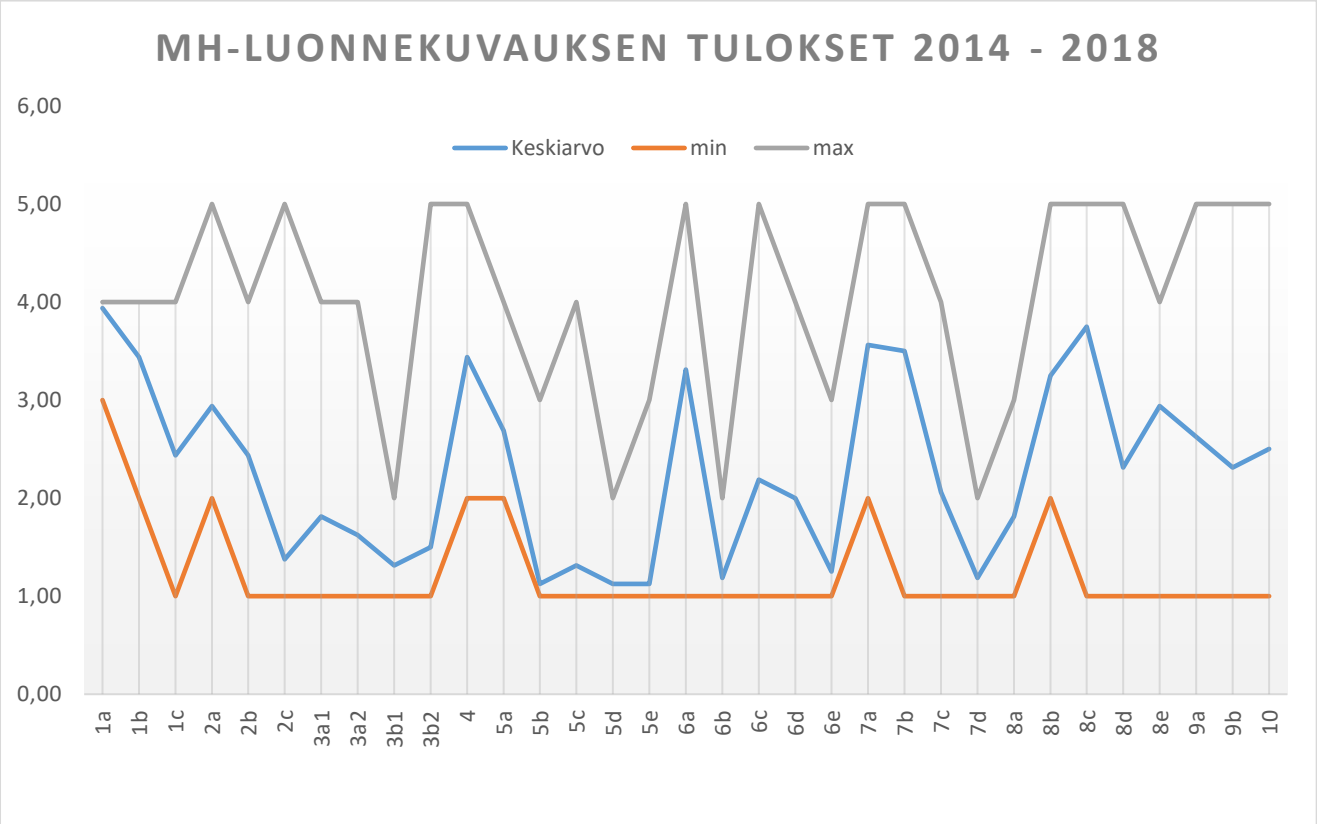

Kuva L2. MH-luonnekuvaukseen osallistuneiden kromfohrländereiden tulokset osioittain (16 koiraa)

Jalostustarkastuksen käyttäytymisosio

Yhdistys on järjestänyt Kennelliiton jalostustarkastuksia vuosina 2016, 2017 ja 2018. Vuosina 2016 – 2018 jalostustarkastuksiin osallistui yhteensä 46 kromfohrländeriä, joista 22 oli ensimmäisen sukupolven roturisteytyskoiria. Seuraavilla sivuilla on esitetty koirien tulokset käyttäytymisosiossa.

KROMFOHRLÄNDEREIDEN JALOSTUSTARKASTUS

		Länderit	Villänderit	Tibländerit	Parländerit
	Vuosina 2016 - 2018 osallistuneet koirat	24	9	6	7
1. IHMISEN KOHTAAMINEN					
1.1	Ensikohtaaminen				
	on välinpitämätön, ei kiinnitä huomiota avustajaan	10	6		5
	lieviä merkkejä huolestumisesta, menee suoraan tervehtimään, keskittyy vain haisteluun / ympäristöön	13	3	6	2
	välttelee, pelkää, osoittaa uhkauseleitä	1			
1.2					
	ei lähesty / väistä, sietää kosketuksen, välinpitämätön, rennon ystävällinen	3	4	1	1
	lähestyy, väistää, kiemurtelee, alkaa leikkiä, lieviä merkkejä huolestumisesta	20	5	4	5
	säikähtää, pelkää, osoittaa uhkauseleitä	1		1	1
1.3	Avustaja houkuttelee koiran mukaansa				
	koira lähtee avustajan mukaan vähällä houkuttelulla	8	3	2	4
	lähtee heti mukaan, lähtee mukaan runsaalla houkuttelulla, pyrkii välillä omistajan luo	14	5	4	3
	koira ei lähde mukaan tai kieltäytyy etenemästä tai osio keskeytetään	2	1		
2. KÄSITELTÄVYYS					
2.1	Käyttäytyminen käsittelytilanteessa				
	on välinpitämätön, on rennon ystävällinen	2	5	3	
	kiemurtelee, alkaa leikkiä, lieviä merkkejä huolestumisesta	19	4	1	6
	säikähtää, pelkää, osoittaa uhkauseleitä	3		2	1
2.2	Koira antoi koskea				
	kaikkialle	21	9	4	6
	osaan	2		2	1
	koiraa ei voinut koskea	1			
3. JAHTAAMINEN					
3.1	Koiran käyttäytyminen palloa heitettäessä				
	lähtee pallon perään	9	6	4	7
	ei kiinnostu tai ei mene pallolle asti	15	3	2	
	ei heitetty palloa pelon tai uhkauseleiden takia				
3.2	Ohjaaja leikittää koiraa pallolla				
	leikkii ohjaajan kanssa pallolla	20	7	4	7
	ei kiinnostu tai leikkii itsekseen	4	2	2	
	osoittaa uhkauseleitä				
4. AKTIIVISUUS / PASSIIVISUUS					
	aktiivinen tai rauhallinen	11	2	3	2
	rauhaton, passiivinen, rauhallisuus vaihtelee	12	7	3	5
	pelkää tai on jännittynyt	1			
5. VIERASKOIRA					
	rento, käytös ei juuri muutu	8	7	5	4
	osoittaa selvää tai voimakasta kiinnostusta	5	2	1	1
	huolestuu, osoittaa uhkauseleitä	11			2
6. EPÄTAVALLISET ALUSTAT					
a	Käyttäytyminen alustalle mennessä				
	ei pelkää ollenkaan tai lievää huolestumista	16	5	3	5
	välttelee, epäröi	8	4	3	2
	ei astu ollenkaan				
b	Käyttäytyminen alustalla ollessa				
	pysyy itse tai ohjaajan on helppo saada pysymään	11	7	1	5
	runsaasti houkuttelua, poistuu, tulee helposti takaisin	7	2	5	2
	ei mene alustalle, poistuu ja tulee takaisin vain runsaasti houkuttelemalla tai ei tule takaisin	6			
c	Rentous alustalla				
	rento tai jännittää hieman	22	7	2	7
	jännittynyt	2	2	4	
	ei mene alustalle				
7. IHMISJOUKKO					
7.1	Kävelevät ihmiset rivissä				
	rento	8	9	3	2
	yrittää lähestyä, lieviä merkkejä huolestumisesta	16		3	5
	säikähtää, pelkää, osoittaa uhkauseleitä, osoittaa voimakasta kiinnostusta vain ohjaajaan				
7.2	Juoksevat ihmiset rivissä				
	rento	5	8	3	1
	yrittää lähestyä, lieviä merkkejä huolestumisesta	18	1	3	6
	säikähtää, pelkää, osoittaa uhkauseleitä, osoittaa voimakasta kiinnostusta vain ohjaajaan	1			
7.3	Oudot ihmiset rivissä				
	rento	6	4	3	
	yrittää lähestyä, lieviä merkkejä huolestumisesta	15	5	3	5
	säikähtää, pelkää, osoittaa uhkauseleitä, osoittaa voimakasta kiinnostusta vain ohjaajaan	3			2
7.4	Ihmiset ympyrässä paikoillaan				
	rento	5	9	2	2
	yrittää lähestyä, lieviä merkkejä huolestumisesta	19		3	3
	säikähtää, pelkää, osoittaa uhkauseleitä			1	2
7.5	Ihmiset ympyrässä astuvat kohti koiraa				
	rento	4	6		1
	yrittää lähestyä, lieviä merkkejä huolestumisesta	19	3	6	1
	säikähtää, pelkää, osoittaa uhkauseleitä	1			5
7.6	Ihmiset liikkuvat ympyrässä				
	rento	5	6		2
	yrittää lähestyä, lieviä merkkejä huolestumisesta	16	3	5	
	säikähtää, pelkää, osoittaa uhkauseleitä	3		1	5

8. ÄÄNET					
8.1	Pilli				
	utelias tai käytös ei muutu	23	7	5	6
	lieviä merkkejä huolestumisesta, säikähtää	1	2	1	1
	pelkää, osoittaa uhkauseleitä				
8.2	Kattilan kannet 1				
	utelias tai käytös ei muutu	20	8	4	2
	lieviä merkkejä huolestumisesta, säikähtää	4	1	2	5
	pelkää, osoittaa uhkauseleitä				
8.3	Kattilan kannet 2				
	utelias tai käytös ei muutu	17	8	6	2
	lieviä merkkejä huolestumisesta, säikähtää	7	1		5
	pelkää, osoittaa uhkauseleitä				
8.4	Pora				
	utelias tai käytös ei muutu	15	7	3	1
	lieviä merkkejä huolestumisesta, säikähtää	9	2	3	6
	pelkää, osoittaa uhkauseleitä				
9. MUUT HUOMIOT					
a	Rohkeuden yleiskuva				
	rento, lievästi epävarma	24	9	6	7
	epävarma				
	voimakkaasti pelokas				
b	Rohkeuden yleiskuvassa tapahtuvat muutokset				
	ei muutoksia tai rentoutuu testin edetessä	22	9	6	7
	epävarmuus vaihtelee	2			
	pelokas, ei palaudu				
c	Havaittiinko vakavaa stressiä tai stereotyyppistä käytöstä				
	ei nähty	23	9	6	7
	nähtiin	1			
JALOSTUSTARKASTUKSEN SUORITTAMINEN					
yht.	46				
	suoritettu ilman huomautuksia	21	9	6	3
	suoritettu huomautuksin	3			4
	keskeytetty tai hylätty				